

MARÇ 2021 - ANY XLIII - NÚM. 165

LLUMD'OLI

PORRERES

PALEO
CAMP

ACPA
50

CONTINGUTS

Què pots trobar en aquest número?

Les activitats de l'Agrupació i del GEP, que amb totes les mesures sanitàries s'han pogut celebrar. Pàg. 4.

La informació local: el «Què hi passa a la Sala?», el noticiari, la pluviometria, el «Sempre fa bon temps» d'en Miquel Tomàs i els «Jocs i entreteniments», entre les pàgines 6 i 11.

Una nova entrega de «L'espurna associativa», on les entitats i associacions tenen un espai per informar-nos. En aquest número, l'AECC i Càritas, a les pàgines 12-13.

Notes històriques: articles de Maria Barceló, Maria Antònia Nicolau, Andreu Veny i Tià Lliteres, a partir de la pàgina 14.

Torna «En Femení», de la mà de Maria Antònia Nicolau i Catalina Garcia, a la pàgina 18.

Els 50 anys de l'Agrupació Cultural: començam a encalenteir motors amb algunes informacions al respecte del nostre aniversari! Ho trobareu a les pàgines 20 i 21.

Informacions sobre les exhumacions de les fosses de la Guerra i la importància de la memòria, a partir de la pàgina 22.

La secció d'opinió amb quatre articles (Joan Mesquida, Maribel Rosselló, Joan Melià i Biel Martorell). Pàgina 30.

Una nova entrega d'economia i demografia de la mà d'Aina Ginard Bauzà, a la pàgina 30.

Descobrim un altre ofici especial, en aquest cas amb na Catalina Mora de Can Negre com a restauradora de mobles, pàgina 31.

Els xafardejos del «Sabeu que...» i la «Mirada indiscreta», i l'estrena de Gabriel Noguera a la secció «El nostre patrimoni», a les pàgines 32-33.

La secció «Creació», amb la glosa de Lluís Sastre i el poema de Jaume Rosselló i l'Obturador de Xesc Servera. Pàgina 34.

La «Vena artística» de Caterina Gornals, que entrevista al nostre col·laborador Lluís Sastre, a la pàg. 36.

Els esports: actualitat esportiva de la mà de Toni Sastre, a la pàgina 38.

La secció «De Porrera a Porreres» a la pàg. 39.

C I D'EN CERDÀ . 56
P O R R E R E S

P A P E R E R I A
I E S T A N C

es Cantó

6 8 8 7 9 0 2 5 0
8 7 1 8 1 1 6 6 9

paprereriaescanto@hotmail.com

MANIS

C/Almoína 30, Porreres.
Tel: 971 16 84 56

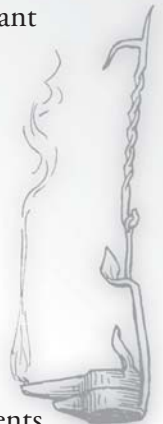
MUNICH CUBCO GUESS FIFTY FOUR FORMINO REPLAY SCOTCH & SODA PLEASE TOMMY HILFINGER
Papa Jeans

ENCARA NO ETS SUBSCRIPTOR O SOCI DE L'AGRUPACIÓ?

Per a poder existir, tant l'Agrupació Cultural com el *Llum d'Oli* necessiten de la col·laboració i compromís de la gent de Porreres. Som molts, però encara volem ser més! T'animam a subscriure't a la revista o bé a fer-te soci/sòcia de la nostra entitat, així ens ajudareu a seguir endavant amb la nostra tasca desinteressada en favor de la cultura i la informació al nostre poble.

Preus: si tens menys de 30 anys, el cost és de 20€ anuals. A partir dels 30 anys, el preu és de 35€ anuals. Subscripció a la revista: 15€ anuals. Totes les modalitats inclouen l'enviament del *Llum d'Oli* al vostre domicili! Contacta amb nosaltres a través de l'adreça llumdoliporreres@gmail.com

Podeu trobar el *Llum d'Oli* a la venda als següents establiments: estanc Can Poo, papereria es Cantó, fruiteria Ca na Maria, a l'Escrivania i a la Cooperativa Agrícola.

EL COMPROMÍS DE L'AGRUPACIÓ AMB LA MEMÒRIA

Març del 2021 - Núm. 165

Dipòsit Legal PM 76/1979

Edició:

Agrupació Cultural de Porreres

Carrer d'en Mago, núm. 6

www.agrupacioculturalporreres.blogspot.com

www.facebook.com/acporreres

www.facebook.com/llumdoliiporreres

Coordinació:

Catalina Maria Garí Blanch

Sebastià Lliteres Lliteres

llumdoliiporreres@gmail.com

Consell de redacció:

Catalina Garcia Garí

Francesc Melià Barceló

Maria Antònia Nicolau Rosselló

Gabriel Noguera Vich

Marc Prieto Gornals

Cesca Roig Sampol

Col·laboradors/es:

Maria Barceló i Crespi

Germanes Barceló-Crespi

Adrià Domènech i Simó

Bartomeu Garí Salleras

Aina Ginard Bauzá

Caterina Gornals Miralles

Biel Martorell Lliteres

Joan Melià Garí

Joan Mesquida Sampol

Joana Móra Cerdà

Caterina Oliver Riera

Jaume Rosselló Tomàs

Maribel Rosselló Nicolau

Lluís Sastre Barceló

Antoni Sastre Vanrell

Francesc Servera Veny

Antoni Sorell Mora

Miquel Tomàs Burguera

Simó Tortella Sbert

Cati Vaquer Viedma

Andreu B. Veny Miró

AECC Porreres

Càritas Porreres

Fotografies:

Simó Tortella Sbert

Arxiu Agrupació Cultural

Correcció lingüística:

Catalina Maria Garí Blanch

Coberta

Fotografia de la web del

Govern de les Illes Balears

Imprimeix:

Gràfiques LLOPIS, S.A.

Tel. 971 58 04 89

e-mail: disseny@grafiquesllopis.com

*Els articles publicats reflecteixen
únicament l'opinió dels seus autors.*

Donar a conèixer el temps de la Guerra, explicar els fets de la repressió, recuperar les persones injustament oblidades, no ha estat mai una feina fàcil. Des del moment que va començar el procés de recuperació de la memòria històrica sempre hi ha hagut col·lectius i persones que s'hi oposaren: se sentien incòmodes, pensaven que les ferides de la repressió feixista s'havien d'ocultar i reclamaven passar pàgina. Sens dubte, el seu objectiu era interrompre el procés reparador en favor de les persones que durant els anys 30 es varen comprometre en la defensa de la lluita democràtica i a favor de les llibertats que representava la Segona República. A l'altre costat, hi hagué entitats, moltes d'elles locals, que decidiren fer tot el contrari i donaren suport a aquest procés.

L'Agrupació Cultural de Porreres fou una d'aquestes associacions. Les directives i els responsables dels consells de redacció sempre han apostat d'una manera valenta, de vegades en uns moments força complicats, per donar a conèixer per mitjà del *Llum d'Oli*, o bé a través d'actes, el que va ser la República a Porreres, la Guerra, la terrible repressió que va afectar a una trentena de veïnats nostres i a la vegada, tal com s'ha demostrat a les recents exhumacions de les fosses que han possibilitat la recuperació de 114 cossos de víctimes, han explicat l'execrable eliminació de persones simplement per les seves idees.

Pensam que la nostra associació ha ajudat a crear un espai d'opinió i de coneixement històric amb articles i publicacions sobre la Segona República i la Guerra Civil a Porreres que, sens dubte, han enriquit la producció bibliogràfica sobre el nostre poble. També s'ha fet ressò de la proclamació de Climent Garau Juan com a Fill Il·lustre en nom de totes les víctimes de la repressió feixista de Porreres i ha estat una plataforma de difusió de testimonis orals que ha aconseguit que familiars de víctimes i veïnats del poble parlassin dels fets. Es va perdre la por. Definitivament, un important treball de difusió fet al llarg dels anys per donar a conèixer l'etapa més obscura de la nostra història recent. D'aquesta manera s'aplanaren les dificultats per entendre la importància de materialitzar les tasques d'exhumació de les fosses de Porreres.

En definitiva, podem definir el procés de recuperació de memòria democràtica en tres paraules. Ha estat un camí **llarg**, han hagut de passar més de vuitanta anys. Ha estat **exitós**, Porreres és un dels pobles capdavaners dins aquest procés. Però és un camí **inacabat**, manca fer algunes passes més: una de les més importants és la creació d'un centre d'interpretació de la memòria democràtica a les Illes Balears que s'ubiqui a Porreres per la rellevància històrica i pels recents resultats de les excavacions. Ha de ser un espai polivalent amb la intenció de ser un lloc de divulgació, expositiu i d'investigació perquè la petjada d'interès històric-social pugui abastir la majoria d'àmbits, sectors i generacions possibles.

Com antany, l'Agrupació ho té clar. Pensam que aquest espai de memòria, de recerca, investigació i divulgació seria una peça clau en el procés de recuperació de la memòria democràtica de Porreres i de les Illes Balears. Una eina indispensable pel coneixement del nostre passat, per aprofundir dins la convivència democràtica i en el respecte del pensament crític.

L'Agrupació Cultural, després d'uns mesos d'haver hagut d'ajornar les activitats que tenia programades, va reprendre, amb totes les mesures sanitàries, les seves activitats, en aquest any que celebra el seu 50è aniversari.

EL QUE AMAGA LA MIRADA. CURIOSITATS I ANÈCDOTES DELS RETRATS MÉS FAMOSOS DE LA HISTÒRIA DE L'ART

Dissabte, dia 20 de març, Aina Ferrero Horrach, llicenciada en Història de l'Art per la UIB, crítica d'art al *Diario de Mallorca*, directora del Museu del Calçat i de la Indústria d'Inca i professora d'Art del Segle XIX i Museografia i Museologia a la UIB va impartir la xerrada «El que amaga la mirada. Curiositats i anècdotes dels retrats més famosos de la Història de l'Art». La seva explicació versà sobre l'efecte que tenen les obres d'art entre aquells que les contemplen, les possibilitats que una pintura concreta pot oferir d'històries i llegendes o el que s'hi amaga en l'elecció de determinats temes per part dels artistes. Va ser una manera molt entretinguda i enriquidora d'acostar-nos a la Història de l'Art i de poder repassar i/o aprendre a acostar-nos a mirar un quadre i descobrir com ens parla de la història, de la societat i dels costums de l'època. Gràcies, Aina, per aquesta passió amb què vius i transmits el que és la teva vida professional: la Història de l'Art.

VISITA D'INTERÈS HISTÒRIC I ARTÍSTIC A L'ESGLÉSIA CONVENTUAL DE SANT FELIP NERI DE PORRERES

Diumenge, dia 21 de març, vàrem gaudir d'una magnífica visita a l'església de Sant Felip Neri de Porreres guiada i comentada per Maria Barceló Crespí i Maria Antònia Nicolau Rosselló. Tots els assistents reberen un document ex-

plicatiu sobre la història del temple, que es remunta a 1854, quan Mn. Joan Barceló Móra cedí un terreny per construir un oratori. Sant Felip és una de les obres més importants del nostre patrimoni històric-artístic i que cal conèixer per salvaguardar i estimar.

Gràcies Maria i Maria Antònia per la feina feta i per apropar-nos al coneixement del nostre patrimoni cultural. També volem agrair al pare Francesc Novella el fet d'obrir-nos les portes del temple i facilitar-nos la visita.

HISTÒRIA DE LA BANDA DE SANTA CECÍLIA

Dissabte, dia 27 de març, el jove palmèsà d'origens porrerencs Andreu Vidal Siquier ens oferí una interessant xerrada sobre la història de la Banda Santa Cecília, temàtica que ha tractat al seu treball final per obtenir el grau superior en interpretació musical que ha estudiat al Musikene, Centre Superior de Música d'Euskadi. Actualment estudia un màster a Àmsterdam. Vidal ens acostà detalls, anècdotes i dades valuoses de la trajectòria d'aquesta entitat musical porrerenca de mitjans segle XX, sense obviar els enfrontaments entre aquesta banda i la Filharmònica Porrerenca, entitat de la qual n'Andreu és músic. A més de la recerca documental i fotogràfica que ha fet, també ha comptat amb el testimoni oral de persones lligades a la Banda Santa Cecília que han enriquit la seva investigació.

Enhorabona per la feina i moltes gràcies per la teva contribució a l'estudi d'aquesta entitat porrerenca, Andreu!

500 ANYS DE LES GERMANIES

L'Agrupació Cultural s'adhereix, com també l'Ajuntament de Porreres en sessió plenària el 25 de gener, als actes de commemoració del 500 aniversari d'una de les revoltes socials més importants de la història del nostre país, que va enfrontar pagesos i menestrals mallorquins contra l'oligarquia i la noblesa del Regne de Mallorca. Demanaven, entre al-

Diumenge 7 de febrer de 2021

**L'AGRUPACIÓ CULTURAL DE PORRERES EN LA
COMMEMORACIÓ DEL CINQUÈ CENTENARI
DE LES GERMANIES**

PAC QUI DEU!
Llegiu el manifest complet a
www.germanies500.cat

tres coses, un repartiment més just de la riquesa, exempció dels impostos que finançaven el deute i poder accedir a més quotes de poder. El 2021 l'Agrupació Cultural durà a terme actes per donar a conèixer aquell episodi històric.

Miquel Melià Mora,
de Can Fossà (1935–2021),
M.SS.CC, va morir el passat
24 de març a Santo Domingo
(República Dominicana), on
residia des de l'any 1975. Les
seves inquietuds juntament
amb els aires de renovació de
l'església dels anys 1960 el

portaren a l'illa on treballà amb determinació en pro de les comunitats més pobres i marginades, treballant pel seu desenvolupament integral. Descansi en pau.

ALS PROPERS LLUM D'OLI...

- Hi trobareu informacions diverses sobre el molí d'aigua del Pont, que recentment ha estat descobert de brutícia, batzers i romeguers que el cobrien. Fins i tot, en Tià Mestre ens ha fet unes fotografies precioses d'aquest molí que ben aviat volem mostrar-vos, tot i que per motius d'actualitat haurà d'esperar a propers números.

- També tractarem els 50 anys de l'Agrupació Cultural amb un número ben especial.

- Tornarem a preparar la secció «La veu del poble» per parlar de la mateixa Agrupació Cultural, i per més endavant, sobre temes d'actualitat o polèmics, ja que sempre és bo conèixer opinions!

ACTIVITATS GEPERUDES

**SORTIDA A LA SERRA DE LA
COMA PEL PAS DEL LLENÇOL**

Diumenge, 28 de març deixarem els cotxes al Pi de Son Grau (creuer de la carretera de Pollença-Lluc amb el camí vell de Lluc) i començarem a caminar en direcció al Santuari de Lluc, fins a agafar el camí del Rafalet. Passant per la font de mina de can Picassa i per dins l'alzinar, les fites ens varen dur al pas del Llençol, que ens deixà davant Fartàritx d'en Vila. D'aquí i per un carrerany arribarem fins a les cases de Fartàritx Gran (abandonades i en runes). Finalment, vàrem seguir cap a la serra de la Coma i crestejàrem fins al coll d'en Patró, des d'on agafarem l'alzinar fins al camí vell i cap al Pi Gros.

juaneda
miramar

Anàlisi Clínicas

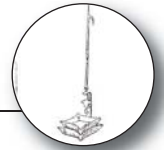
Antònia Sastre Barceló
Farmacèutica

Consulta: Dilluns i dimecres
de 8:00 a 10 hores

Carrer Sa Galla 19 B
Tel. 971 64 70 84

Assegurances: Adeslas (no muface), Asisa, Agrupació
Mutua, Axa, Mapfre (no muface), Sanitas, DKV, Groupama,
L'Aliança, Caser, Fiatc...

APROVATS ELS PRESSUPOSTOS 2021: AUGMENT DE LA INVERSIÓ I DE LES AJUDES

Redacció

El primer ple del 2021 es va celebrar, telemàticament, dilluns dia 25 de gener, a les 20 hores, com és costum. Aquest era un ple ordinari on el punt principal de l'ordre del dia va ser l'estudi i l'aprovació del compte general de 2019, que es va tancar definitivament. Les mocions més destacades van ser la d'adhesió a la commemoració dels 500 anys de les Germanies i la moció per promoure la instal·lació de plaques solars fotovoltaïques per autoconsum per part de MÉS (que implicarà una bonificació dels impostos ICIO i IBI per qui posi aquestes instal·lacions), la moció per a la devolució de part de les taxes dels residus sòlids urbans, per part del PP i la moció presentada pel PI referent a la vacunació de les treballadores familiars municipals. Totes varen sortir aprovades.

El març ens deixa amb dos plens, un d'ordinari dia 22 i l'altre d'extraordinari un dia després, amb el tema més rellevant de l'any: estudi i aprovació del pressupost municipal 2021.

A la sessió ordinària es van llegir dos manifestos, un per commemorar el Dia Mundial Contra el Càncer i l'altre a favor del Dia Internacional de les Dones. Es va donar compte de la liquidació del pressupost municipal 2020. Les mocions van ser diverses i variades, el PP en va presentar quatre de temes generals, com per exemple per aconseguir el suport a les campanyes SOS turisme i SOS esport, una moció de suport a la "democràcia espanyola", una altra per aconseguir la fidelització del personal sanitari i, la darrera, per condemnar les protestes violentes i «donar suport als cossos i forces de seguretat de l'Estat»; algunes d'aquestes mocions varen obrir un debat i diversos regidors varen remarcar la manca d'encert a l'hora de presentar-les per part del PP. Finalment, el PI presentà una moció en favor del

recurs d'inconstitucionalitat contra els pressuposts de l'Estat 2021, per incomplir el règim especial balear i seguir infrafinançant les Illes Balears. Aquesta darrera fou la que va obtenir més vots a favor (PI, MÉS i PP) amb l'única abstenció del PSOE.

Al ple extraordinari es va donar compte de com s'invertiran els 4.470.000€ de pressupost pel 2021 i es va aprovar amb els vots a favor de la coalició PI-PSOE i les abstencions de MÉS per Porreres i PP. S'aprovà per unanimitat l'esmena proposada per MÉS per augmentar de 13.000 a 20.000 € les ajudes al transport escolar. La partida que pica més és la de 162.360€ destinats a festes (que es redueix un 24% respecte el 2020) tenint en compte les restriccions de mobilitat que implica la situació actual de pandèmia, tot i que esperem que a l'agost les coses hagin millorat i es pugui executar. Destaquen diverses inversions a les instal·lacions esportives i culturals, i també en matèria de millores generals, com les rutes senderistes i ciclistes (cal no confondre-les amb les rutes hidràuliques ja existents) i la renovació dels carrers d'en Sala i Cerdà. També s'incorporen ajudes a la ramaderia local. Algunes d'aquestes inversions seran finançades en part pel Consell i pel Govern. Per acabar el repàs d'aquest ple, cal destacar que l'Ajuntament invertirà 40.000 euros en ajudes per reactivar l'economia, que se sumaran a 80.000 euros més que posaran Consell i Govern.

En definitiva, uns pressuposts que pugen respecte del 2020 i que tenen moltes inversions previstes, així com un paquet considerable d'ajudes.

Dos dies ben espessos amb moltes hores per a donar compte de la gestió municipal i l'oportunitat per a fer les preguntes i propostes pertinents.

La xifra: 4.470.000 € de pressupost pel 2021 de l'Ajuntament de Porreres. Esperem que es gastin així com toca.

And the Oscar goes to... Joan Obrador (PP) que, després de molts plens, va llegir les preguntes del seu grup.

La curiositat: si la legislatura passada era MÉS qui presentava mocions "externes" a temes porrerencs, ara és el PP.

El xafardeig: a Toni Sastre (PI) sempre li toca seure devora la finestra oberta per on entra el fred.

DESPESA PÚBLICA	2020	2021
Deute públic	198.021 €	0 €
Seguretat i ordre públic	418.943 €	426.863 €
Ordenació del trànsit	6.000 €	13.000 €
Protecció civil	5.000 €	5.400 €
Urbanisme	135.200 €	135.200 €
Pavimentació vies públiques	87.000 €	236.000 €
Recollida de residus	34.862 €	13.500 €
Neteja viària	77.700 €	145.000 €
Cementiri i serveis funeraris	28.700 €	29.700 €
Enllumenat públic	47.000 €	57.000 €
Administració general del medi ambient	62.285 €	75.242 €
Parcs i jardins	52.500 €	66.245 €
Assistència social primària	343.010 €	392.180 €
Protecció de la salubritat pública	12.000 €	20.000 €
Funcionament centres docents d'infantil i primària	128.082 €	157.282 €
Funcionament de centres docents de secundària	17.200 €	24.200 €
Biblioteques públiques	50.470 €	55.681 €
Equipaments culturals i museus	23.700 €	35.900 €
Promoció cultural	281.918 €	264.367 €
Instal·lacions d'ocupació del temps lliure	54.000 €	50.000 €
Festes populars i celebracions	212.360 €	162.360 €
Promoció i foment de l'esport	38.300 €	44.000 €
Instal·lacions esportives	140.500 €	248.292 €
Desenvolupament rural	4.500 €	14.500 €
Fires	37.500 €	31.500 €
Mercats, places i llotges	9.300 €	10.000 €
Informació i promoció turística	362.259 €	454.074 €
Desenvolupament empresarial	0 €	65.497 €
Transports de viatges	8.700 €	8.700 €
Òrgans de govern	108.437 €	104.957 €
Administració General	576.514 €	653.756 €
Brigada i Manteniment	227.822 €	313.598 €
Participació ciutadana	7.000 €	11.000 €
Imprevistos i contingències	18.211 €	0 €
Gestió del sistema tributari	40.000 €	55.000 €
TOTAL	3.855.000 €	4.470.000 €

PORRERES - tlf. 971 64 73 16

NOTICIARI PORRERENC

Simó Tortella Sbert, Toni Sorell i Redacció

6 DE GENER. El temps s'atura. Tot el regitzell de restriccions, inclòs el seny del lladre (toc de queda) nocturn, ens han abocat a imatges com aquesta: un vespre de gener, festiu i nadalenc, amb carrers buits, negocis tancats i cap veïnat trescant per plaça. Gràcies a Porreres Televisió, els infants varen poder veure l'Adoració dels Reis d'Orient. A l'altra imatge, una insòlita fotografia de Ses Majestats a la bancada de la Sala de Plens, minuts abans de dirigir-se en directe als infants porrerenca a través de les noves tecnologies.

10 DE GENER. 67 anys de la fita. Malgrat la pandèmia, no s'ha passat per alt el 67è aniversari de la construcció de la carretera a Montision. Una missa presidida pel rector Francesc Munar ho ha recordat. I aquesta que veis és la fotografia de grup.

22 DE GENER. Tempesta hortense. L'any ha començat amb un temporal de vent de primera categoria. Sobretot a Mallorca ha deixat arbres caiguts i desperfectes a moltes teulades i voladissos. Porreres no n'ha quedat al marge.

25 DE GENER. Els orígens al descobert. Les tasques de neteja de la síquia de Banyeres han deixat a la vista el molí del Pont, un bé etnològic catalogat que la vegetació i l'abandonament havien fet "desaparèixer". Ara l'Ajuntament adequarà l'espai i la zona verda dels voltants. En un futur ha de quedar integrat dins la nova ronda de circumval·lació.

18 DE FEBRER. El Consell restaurarà el cadirat gòtic de la Parròquia.

El Departament de Cultura i Patrimoni del Consell de Mallorca va anunciar la restauració del cadirat gòtic de la Parròquia de Porreres. Anteriorment ja s'havien realitzat els estudis previs. Es dedicaran 40.000 € a aquesta intervenció. Aquest cadirat, obra del mestre Macià Bonafè i datat l'any 1447, formava part de l'antic cadirat de St. Francesc de Ciutat, on encara se n'hi conserva un tram.

4 DE MARÇ. Inauguració de l'ampliació de la depuradora.

El conseller de Medi Ambient i Territori Miquel Mir va visitar les obres d'ampliació de la depuradora, ja quasi finalitzades. Els varen acompanyar diversos regidors i la batlessa. S'hi han invertit més de dos milions d'euros. Les obres permetran un augment de capacitat del

tractament d'aigües residuals i a la vegada permetran donar un millor servei a la població actual de Porreres. Unes obres que s'han de connectar amb la bassa de rec de Son Barbut que donaran la possibilitat als pagesos de la zona de reutilitzar les aigües que surten de la depuradora.

10 DE MARÇ. Noves dependències policials.

La Policia Local ha estrenat un nou centre d'operacions. És al mateix edifici de la Casa de la Vila, però l'entrada ara serà pel darrera (carrer Call, número 5). L'espai és més ampli i permet separar en sales diferents, donat el cas, el denunciador i el detingut. Fa uns anys ja s'havien iniciat les passes per dur les dependències policials a l'Escorxador on s'havia adaptat l'espai, però el trasllat no es va produir mai.

16 DE MARÇ. Horts socials.

S'han posat en marxa els primers horts socials del poble per donar l'oportunitat de conrear un petit tros de terra a 6 famílies vulnerables, usuàries dels Serveis Socials de l'Ajuntament. El celler Mesquida Mora ha cedit l'espai. Els usuaris tendran l'ajuda d'APAEMA, una associació que aposta per l'horticultura ecològica.

A VEGADES PLOU FANG

Miquel Tomàs Burguera

Quan era petit, per ca nostra sentia a dir «plou terra» i, minuts després, la terrassa estava, evidentment, bruta de terra. Era una cosa que al meu capet infantil li costava de processar. Com pot ser que ploqui terra? Però no havíem quedat que quan plovia queia aigua del cel? I d'on ve aquesta terra? I si cau del cel, com hi arriba?, perquè la terra no s'evapora... Eren massa preguntes.

Bé, supòs que a hores d'ara la majoria de nosaltres ja sabem la resposta. La terra que plou és, en realitat, arena del Sàhara. Fruit principalment de les tempestes d'arena, en aquella regió (el Sàhara) s'hi troba de manera permanent pols en suspensió. Quan tenim una entrada contundent de vent de component sud, especialment a nivells mitjans i alts de la troposfera, aquestes partícules són arrossegades cap a casa nostra. De fet, les Illes són l'indret de l'estat espanyol on més dies de pluja de fang es detecten a l'any, amb una mitjana d'uns 10 dies a Mallorca i de fins a 14 a Menorca, segons un estudi recent.¹ Però la pols del Sàhara, seguint diverses rutes, s'acaba estenent per gran part de l'hemisferi nord. Tant és així, que les entrades saharianes poden afectar indrets tan llunyans com Escandinàvia o l'Amazones.²

Un cop la pols en suspensió ja ha viatjat fins a les Illes, el primer efecte que notam és la calitja. Aquell cel terbolenc típic de dies calorosos, però que esporàdicament també succeeix a l'hivern. En cas de ploure, l'aigua arrossega part d'aquestes partícules cap a terra i és quan diem que plou terra. De fet, quan la calitja és molt notable, la pols es pot depositar al terra sense necessitat que ploqui, però aquest fenomen —deposició en sec, li diuen— no és molt comú a casa nostra.

La pluja de terra és incòmoda, ho embruta tot, ja sigui roba, cotxes, cadires, terrasses, etc. Però a més, la calitja afecta negativament la qualitat de l'aire que respiram. Aquest fet es deu principalment a la presència de petites partícules

(PM10) que, a causa de la seva petita mida, tenen la capacitat d'endinsar-se dins el nostre organisme a través del sistema respiratori. Aquest fet resulta especialment perjudicial per persones al·lèrgiques o amb qualque tipus d'afectació al sistema respiratori. Per sort, les entrades de calitja no solen ser suficientment contundents com perquè ens n'haguem de preocupar excessivament. Però sí que les persones sensibles n'arriben a notar els efectes.

Però no tot és negatiu, ja que l'arribada de la pols del Sàhara suposa l'arribada de minerals pels nostres sòls, com per exemple potassi, magnesi o ferro.³ És a dir, l'arribada de pols del Sàhara suposa l'arribada de fertilitzant natural pels nostres camps.

De fet, el Sàhara resulta ser un fertilitzant de primer nivell per una regió tan allunyada com és l'Amazones. Al contrari del que es pugui pensar, els sòls dels boscos tropicals són pobres. Gran part dels nutrients es troben a la vegetació, i els que romanen al sòl ràpidament són rentats per les abundants i constants pluges. Amb aquest escenari, l'arribada constant de nutrients amb la pols del Sàhara resulta cabdal.

Canviant d'escenari totalment, una altra entrada de fertilitzant natural pels nostres camps és la pluja en dies de tempesta. Per processos químics complexos que no explicaré —i que tampoc entenc del tot bé—, els llamps tenen la capacitat de nitrogenar l'aigua de pluja. És a dir, en dies de tempesta, la pluja va acompanyada d'una petita quantitat de nitrogen. Hi ha estimacions que parlen que a indrets com Porreres (on precipita una mitjana de 500 mm cada any), aquest procés podria arribar a suposar l'arribada d'uns 5 kg de nitrogen per hectàrea.

Com veis, aquella idea que del cel només plou aigua, queda ben enfora de la realitat. I això que no hem entrat a parlar d'episodis un tant surrealistes, com pluges de granots o de peixos.

1 BAÑON PEREGRIN, Luisa Maria i SÁNCHEZ FONSECA, Álvaro (2018). "Climatología de lluvias de barro en España a Montávez Gómez". A: Juan Pedro, et al. (eds.). *El clima: aire, agua, tierra y fuego*. Madrid: Asociación Española de Climatología; Agencia Estatal de Meteorología, p. 701-710.

2 Ídem.

3 ÀVILA I CASTELLA, Anna (1999). "Las lluvias de barro y el transporte y deposición de material sahariano sobre el nordeste de la península Ibérica". *Orsis*, núm. 14, p. 105-127

PLUVIOMETRIA

Germanes Barceló-Crespí

GENER

Dia 1	13,4 litres/m ²
Dia 2	2,1 litres/m ²
Dia 4	1,1 litres/m ²
Dia 6	3,3 litres/m ²
Dia 7	11,3 litres/m ²
Dia 8	7,8 litres/m ²
Dia 9	0,3 litres/m ²
Dia 10	7,3 litres/m ²
Dia 15	3,3 litres/m ²
Dia 22	2,0 litres/m ²
Dia 25	2,8 litres/m ²
TOTAL	54,7 litres/m²

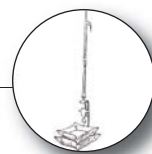
FEBRER

Dia 8	1,0 litres/m ²
Dia 9	1,5 litres/m ²
Dia 12	0,4 litres/m ²
Dia 22	0,2 litres/m ²
TOTAL	3,1 litres/m²

MARÇ

Dia 7	18,8 litres/m ²
Dia 8	13,6 litres/m ²
Dia 18	0,3 litres/m ²
Dia 19	8,5 litres/m ²
Dia 20	5,3 litres/m ²
TOTAL	46,5 litres/m²

ENTRETENIMENT: JOCS, PREGUNTES I ENDEVINALLES!

Redacció

Nova edició de la secció més entretenguda del *Llum d'Oli*. Trobareu les solucions de tots els jocs, preguntes o endevinalles a les següents pàgines, un poquet amagades per fer-ho més divertit.

SOPA DE LLETRES

(Son) Jordi	(De) Betlem
Rovat	(De Son) Móra
Celat	(De) Banyeres
(De sa) Carrera	(De la) Dama
(De Son) Pau	(D')Amunt
(De Son) Cota	(De sa) Placeta
(De Son) Cudem	Juà
Nou	(De) Baulenes

POUS PÚBLICS O D'ÚS PÚBLIC

G	J	R	A	B	E	U	G	I	D	D	W	F	U
L	U	F	M	A	S	P	C	Y	X	J	F	J	V
L	À	K	U	U	R	Q	Q	E	C	E	L	A	T
M	E	N	N	L	J	O	R	D	I	P	A	U	W
Ó	B	M	T	E	F	B	A	N	Y	E	R	E	S
R	D	Z	W	N	N	D	Y	I	F	O	G	P	Z
A	D	M	U	E	O	C	U	D	E	M	W	L	Y
C	C	W	M	S	B	K	E	W	I	D	H	A	Y
A	A	L	R	J	T	J	C	X	V	F	B	C	Y
R	O	V	A	T	D	C	O	T	A	X	E	E	E
R	O	E	O	D	D	T	S	E	N	C	T	T	G
E	J	U	Y	A	Y	V	T	C	R	E	L	A	H
R	H	O	Z	M	N	O	U	G	W	Q	E	L	B
A	F	H	D	A	V	Z	H	H	E	Y	M	I	L

ENDEVINALLA

Esbrinau quina paraula correspon a la següent definició:

Prové del llatí *trina*, que vol dir «triple». Inicialment significava «corda d'esparg». Tret característic de la princesa Rapunzel

QÜESTIONARI PORRERENC

Només hi ha una resposta correcta a cada pregunta

1. Després de quina epidèmia es declarà Sant Roc com a sant protector? a) Epidèmia de 1475 b) Pesta Negra de 1348 c) Epidèmia de 1652	a) 1997 b) 1984 c) 2001
2. Qui va disparar a Lluís Sitjar el 1933 en sortir de missa? a) Sandalio b) Nas de xot c) Conde Rossi	4. Quins tres cinemes hi va haver a Porreres? a) Estrenos, Antiguo i Can Boterí b) Novedades, Chaplin i Sala Augusta c) Novedades, Moderno i Principal Cinema
3. Quin any es va agermanar Porrera amb Porreres (a iniciativa de l'Agrupació)?	5. Quin diàmetre té la bolla del campanar de la Parròquia? a) 90 cm b) 70 cm c) 180 cm

RECOLLIDA DE SIGNATURES DE L'AECC DE PORRERES

AECC

La Junta de Porreres de l'Associació Espanyola Contra el Càncer ha realitzat durant aquestes darreres setmanes una campanya de recollida de signatures de persones entre 50 i 69 anys perquè el Govern de les Illes Balears faci passes per aconseguir cribratges massius entre la població d'aquesta edat per la detecció precoç del càncer colorectal. Varen muntar paradeta al mercat, i també es van deixar fulls de signatura a diversos comerços. Finalment, al ple de març de l'Ajuntament, es va llegir un manifest per donar a conèixer aquesta iniciativa, i tots els grups polítics del consistori hi van donar suport.

A causa de la manca d'espai en aquest número, només podem publicar aquesta nota i la fotografia que l'acompanya, però volem mostrar tot el suport de l'Agupació Cultural i del consell de redacció del *Llum d'Oli* a aquesta iniciativa. Si estau interessats en signar, contactau amb els membres de la junta de l'AECC Porreres.

POSEM-NOS D'ACORD

PER A GARANTIR EL DRET DE LA POBLACIÓ
DE LES ILLES BALEARS A PARTICIPAR
EN EL PROGRAMA DE DETECCIÓ PRECOÇ
DE CÀNCER COLORECTAL

Uneix-te a l'Acord Contra el Càncer

perquè en els pròxims 4 anys el Programa de Detecció Precoç de Càncer de Colò i Recte s'estengui a tota la població de risc: homes i dones d'entre 50 i 69 anys.

31.03.21 Dia Mundial Contra
el Càncer de Colò i

#AcuerdoContraelCáncer

baleares@aecc.es
aecc.es
900 100 036

AECC - Balears
Contra
el Càncer

CONFECCIÓ A MIDA
DISSENY INTERIOR
DECORACIÓ TÈXTIL

CHITÓN
DECORACIÓN

www.chitondeco.com

info@chitondeco.com

DAGMAR & ERICH FUSS
07260 Porreres/Mallorca
Ctra. Porreres - Campos km 0,4

Tel. 971-16 82 57
Fax 971-16 85 28

ESPORT - SABATES

Ballester Melià

C/. L'Almoina, 19
07260 PORRERES

Tel. 971 16 82 76
Tel. Part. 971 64 74 21

CÀRITAS AMPLIA HORIZONS PER MINVAR DESIGUALTATS SOCIALS

Caterina Oliver Riera, en representació del grup
de coordinació de Càritas Porreres

Càritas Porreres està organitzat per un grup de voluntariat que treballa en coordinació amb el departament de Serveis Socials de l'Ajuntament.

Des de l'inici de l'estat excepcional de la pandèmia les tasques han augmentat considerablement i les persones que hi treballem no hem escatimat esforços per poder donar una mà a famílies amb necessitats econòmiques i socials sobrevingudes, hem analitzat i reformat els projectes per transformar-los a fi de donar un millor servei a la comunitat, per això hem capgirat el sistema del repartiment d'aliments, hem donat nous usos als locals i n'hem cercat d'altres per posar en marxa nous projectes.

Volem aprofitar la convidada de la revista *Llum d'Oli* per donar a conèixer els projectes. A causa de la limitació d'espai, en aquest número, ens centrarem en les botigues.

La filosofia de les botigues es basa especialment en tres pilars: *reciclar, dignificar i acollir*.

Reciclar: es tracta de reutilitzar qualsevol producte que estigui en bon ús, a fi d'evitar residus innecessaris i estimular comportaments ecològics.

Dignificar: abans aquests materials es regalaven, ara no es fa caritat, la gent tria el que necessita a canvi d'una simbòlica aportació econòmica. Pensam que el poder comprar fa que la gent estigui satisfeta amb el que ha pogut aconseguir i que lluiti per allò que desitja.

Acollir: *Conèixer és estimar, valorar i respectar.*

Dins les botigues s'estableix una relació entre les persones voluntàries i la clientela, a la nostra vila hi ha molts de llocs de trobada, però pocs de relació. El que es fa és establir diàlegs i bones relacions, s'intenta que tothom se senti convidat a participar a fi d'arribar a aconseguir coneixements de les diferents cultures que conviuen en el poble per ajudar-nos, estimar-nos, valorar-nos i respectar-nos mútuament.

Un dels canvis més visibles que hem duit a terme, aquest hivern, ha estat organitzar una nova botiga solidària de roba i complements. Aquest projecte va agafar forma l'any 2003, al llarg d'aquests anys s'ha instal·lat a diferents locals, actualment en tenim dues d'obertes, una a l'entrada del campanar i l'altra, que va obrir les seves portes el passat 16 de març, es troba al carrer Sala núm. 13 (vestíbul de la capella de la Residència).

L'horari de les botigues de roba és el següent:

Els dilluns i els dijous horabaixa de les 18.00 a les 20.00

Els dimarts el matí de les 9.15 a les 12.00

També s'ha obert una botiga solidària de joguetes, llibres, objectes de cuina i decoració, pel fet que disposam d'una gran quantitat de donacions i per la bona acollida durant les campanyes de Nadal i de Reis s'ha decidit continuar. La botiga està ubicada al local que fins ara es destinava al projecte d'aliments, carrer Rectoria s/n. De moment s'obrirà alguns dies al mes i si es disposa de voluntariat suficient i de resposta de clientela es farà una ampliació horària.

Horari: el primer i tercer dimarts de cada mes de les 10.00 a les 13.00

La recollida de roba, complements, joguetes, llibres i objectes de la llar es continuarà en el lloc habitual de sempre, en el contenidor del passadís del campanar, tots els dies de la setmana i també a les botigues solidàries durant l'horari d'obertura.

Volem aprofitar per convidar-vos a visitar les nostres instal·lacions i a la vegada que ens aportàssiu idees per enriquir aquests projectes.

Pau, amor, alegria i molta salut.

floristeria i jardineria

CanMurtó

COMPOSICIONS FLORALS
PER A NOCES, COMUNIONS
I TOT TIPUS DE CELEBRACIONS

C/ Sa Galla, 92 - 07260 PORRERES
Tel. 971 647 053 - Mòvil. 689 689 667
Fax. 971 647 053

EL RETAULE DE LA CARITAT DE PORRERES, OBRA DE L'ESCUPTOR MIQUEL ARCAS PONS

Andreu G. Veny i Miró

Capella de la Caritat de Porreres

Les Germanes de la Caritat fundaren el seu convent a la vila l'any 1860.¹ El 1974 obriren una segona comunitat a l'antic convent de les franciscanes per atendre la Residència Social.² No hi ha una data de la clausura del primer convent, puig continuaren a la vila fins el 2015.³ Tampoc tenim una data concreta de la construcció de la seva capella a *Casas monges*, al carrer de la Caritat, l'única data que tenim sobre les obres és la que refereix el seu acabament, el 1864.⁴ Però pensem que l'actual capella, que presenta un estil neogòtic molt forçat, seria posterior a aquesta data.

Gràcies a la bona disponibilitat de l'amic Antoni Arcas García-Delgado, net i estudiós de l'obra del seu avi, Miquel Arcas (1876–1953), hem localitzat, al seu mateix arxiu, dos dibuixos del projecte fets a llapis que es corresponen amb el retaule, imatges i sagrari de la capella de la Caritat: un primer esbós i un darrer més elaborat que mesura 58,2 x 32,2 cm. Antoni Arcas, per la tipologia d'aquestes peces, pensa que la seva datació podria ser posterior a 1910.⁵

D'aquesta manera podem documentar l'autoria del retaule neogòtic, les tres talles i el sagrari del convent de la Caritat. El retaule mesura 3,60 x 2 x 0,95 metres, les talles que oscil·len entre 1,20

metres representen —el patró de les monges— sant Vicenç de Paül, —la monja santa mallorquina— santa Catalina Tomàs i —la santa monja espanyola— santa Teresa, aquestes dues darreres un exemple i estímul per a la vida religiosa femenina. A més, al sagrari, que mesura 1,14 x 0,39 x 0,24 metres, hi ha una pintura del Sagrat Cor de Jesús. Actualment, trobem el sant Vicenç desplaçat a un costat i al seu nínxol hi ha clavat el sagrari.

Amb aquesta troballa podem augmentar el nombre d'obres que aquest prestigiós artista va tallar per Porreres i que trobem a l'església parroquial,⁶ i esperem que prest puguem donar a conèixer algunes obres més que el mateix escultor va tallar per al poble.

Bibliografia

- MUNAR, Gaspar (1979). *Història de Porreres*. Vol. II. Gràfiques Miramar.
- ARCAS, Antoni (2004). *L'escultor Miquel Arcas 1876–1953*. Impressió Jorvich, SL. Palma.
- LLABRÉS, Pere – Joan (2007). *Dos-cents anys de caritat. Història de les Germanes de la Caritat de Sant Vicenç de Paül*. Vol. I. Taller Gràfic Ramon.
- LLABRÉS, Pere – Joan (2007). *Dos-cents anys de caritat. Història de les Germanes de la Caritat de Sant Vicenç de Paül*. Vol. III. Taller Gràfic Ramon, 2007.
- Fonts**
Arxiu d'Antoni Arcas García-Delgado.

Catàleg de béns patrimonials de Porreres.

Full Parroquial *Semilla*.

Fotografia

Miquel Àngel Cabrer Sureda

1 LLABRÉS I MARTORELL, P. (2007). *Dos-cents anys de caritat. Història de les Germanes de la Caritat de Sant Vicenç de Paül I*. Taller Gràfic Ramon, pàg. 213.

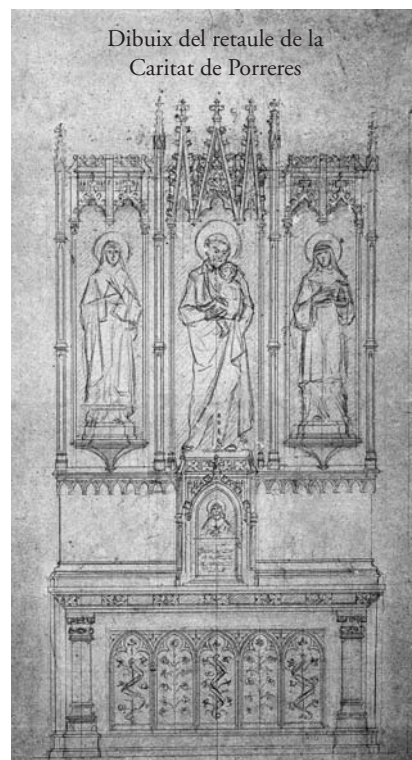
2 LLABRÉS I MARTORELL, P. (2007). *Dos-cents anys de caritat. Història de les Germanes de la Caritat de Sant Vicenç de Paül III*. Taller Gràfic Ramon, 2007, pàgs. 157-159.

3 Full parroquial *Semilla* núm. 680 de gener de 2016.

4 Catàleg de béns patrimonials de Porreres (2011). Tom II arquitectura religiosa, pàg. 69.

5 Testimoni oral Antoni Arcas García-Delgado, 8 de gener de 2021.

6 ARCAS GARCIA-DELGADO, A. *L'escultor Miquel Arcas 1876–1953*. Impressió Jorvich, SL. Palma, 2004.

Dibuix del retaule de la Caritat de Porreres

NOTES SOBRE EL DESAPAREGUT CARRERÓ DE LA PLAÇA

Sebastià Lliteres Lliteres

A l'apartat que M. Antònia Llull dedica als canvis que ha patit la Plaça al llarg dels darrers segles, hi surt informació interessant sobre el topònim del títol. I és que la Plaça anterior als anys 10 del segle XX era molt diferent: existia una illeta d'edificis que donava continuïtat als carrers d'en Veiet i Pou Florit fins més o manco l'alçada de la línia d'aparcaments en bateria que hi ha a plaça. Tot aquell espai es va anar expropiant entre 1905 i 1909,¹ fet que va fer desaparèixer l'antic edifici de la Quartera (edifici públic d'origen medieval on es venien llegums, sal i gra, i on hi havia les eines oficials per pesar i mesurar els aliments) i els altres edificis que l'envoltaven, per deixar la plaça així com la veim ara. Amb aquelles expropiacions també va desaparèixer un carrer, paral·lel al c/Almoïna i a l'Av. Bisbe Campins, i que unia el c/Veiet i el del Pou Florit. El carrer va desaparèixer i, actualment, forma part de la mateixa plaça. Però, quin nom rebia aquest carrer?

Segons la descripció de l'edifici de la Quartera que cita Llull, el carrer que he comentat seria el carrer «de les puces», que tenia la façana a Plaça: «[...] finca urbana, consistente en una casa con corral cubierto, sita en la calle Florida de este poblado de Porreras, numero uno, con dos portales accesorios sin número que dan a la plaza Mayor, [...] lindante por la derecha entrando con callejón de las pulgas, por la izquierda con la plaza Mayor [...]»²

Però actualment es coneix com carrer «de les puces» el c/Portasses, que parteix del c/Almoïna i desemboca al c/Major. L'amo en Toni Nicolau de *can Ros* em contactava fa uns dies que a la drogueria regentada durant anys per la seva família es donava la següent indicació «c/Major 1, c/Call 2, c/Puces 3» en referència als números dels accessos a la botiga. Certament, diverses persones³ que han recercat sobre els noms dels carrers han vist com des del

1722 l'actual c/Portasses era denominat «de les Puces». Per intentar saber si abans de l'actual placa hi havia l'anterior, vaig demanar al regidor Jaume Martorell⁴ si podien treure les actuals per confirmar si a baix hi havia la popular denominació «de les Puces», però només aparegué el buit de l'anterior placa.

Tanmateix, segons el testimoni d'altres persones com l'amo en Toni Adrover *Boteta*⁵ o Antònia Julià *Queca* sembla que al desaparegut carrer de plaça hi vivia una família que de malnom els deien *Puça* i potser això feia que la gent empràs la frase «el carrer d'en Puça» o el carrer «dels Puces» per referir-s'hi. Fins i tot em varen dir que la primera família que va regentar l'actual bar ca sa Viuda era *Puça* de malnom. Per tant, no es pot descartar que durant anys visquessin al nostre poble dues nomenclatures semblants entre si per anomenar els dos carrers comentats. Per altra banda, Bartomeu Barceló *Porret* em comentà que té per cert que aquest carreró era el de «les Venedores», topònim que apareix a la documentació des del 1768 i que tot i això, Gaspar Munar situà al tram de l'actual carrer Veiet que aniria des de la Plaça fins al carrer Almoïna.

Finalment, no seria mala idea recuperar el topònim «carrer de les Puces» en lloc

del c/Portasses, ara que l'Ajuntament ha creat la comissió de nomenclàtor del poble. Es recuperaria així un topònim documentat des de principis del segle XVIII.

1 LLULL ESTARELLAS, Maria Antònia: *Urbanisme i arquitectura de Porreres*, 2010, p.122.

2 Ídem, p.65.

3 Des de Gaspar Munar al II tom de la Història de Porreres (1979) passant per l'opuscle «Els carrers de Porreres» de Joan Barceló Bauçà (1980), article de Joan Melià al *Llum d'Oli* núm. 12 (1981), fins arribar als escrits de membres de la comissió de nomenclàtor que l'Ajuntament posà en marxa als anys 90 (veure *Llum d'Oli* números 61, 63 i 64, de 1997-1998).

4 Vull agrair a en Jaume i a la brigada de l'Ajuntament la seva predisposició i col·laboració, ja que de seguida varen accedir a la meva petició per poder realitzar aquesta comprovació.

5 Recollit per Jaume Martorell Mesquida.

i ara, Solarium

Non Estil
PERRUQUERIA I ESTÈTICA

UNISEX	
PERRUQUERIA extensions tallats de moda tints banys de color tota casta de merxes moldejats desarissat recollits nívies comunions etc...	ESTÈTICA depilacions neteja cutis decoració d'ungles tint de pestanyes moldejats de pestanyes massatges manicures pedicures maquillatges

**obert de dimarts a divendres de
9 a 12 i de 15 a 20 h
dissabte tot el dia**

C/ Passaratx, 114
Tel. 971 166 646 - PORRERES

PESAR ABANS DE LA IMPLANTACIÓ DEL SISTEMA MÈTRIC DECIMAL

Maria Barceló Crespi

El sistema mètric decimal va sorgir en època napoleònica i fou implantat com a sistema universal pel Tractat del Metre (París, 1875) i es veié confirmat per la Conferència General de Pesos i Mesures (París, 1889). L'objectiu era cercar un sistema d'unitats únic per a tot el món.

Abans, cada territori tenia els seus propis pesos i mesures.

A Mallorca un dit, un pam, una braçada, un peu o una passa eren referències de distància. Per a àrids eren la quartera, la barcella i l'almud. Els ous es comercialitzaven en dotzena i mitja dotzena. També els pebres es venien a dotzenes i les olives i els caragols en al-

muds. Ara bé, en general, els pesos dels productes alimentaris s'expressaven en lliures, terces (carn o peix) i onces. A l'hora de cuinar s'afegia un polsinoi o una grapada, per exemple d'espècies o sal. I el pes dels porcs s'evidenciava en roves mentre que els albercocs ho feien en quintars. Això són, només, uns exemples.

Aquest sistema de pesar a Mallorca i a Porreres ha estat en vigència fins a la segona meitat del segle XX i encara en queden algunes pervivències.

Vet ací unes citacions d'estrís per pesar extretes d'inventaris de bens porrerencs (segles XV-XVI):

Andreu Mesquida disposava d'unes balances els plats de les quals eren *de palma* (1434).¹

Pere Obrador tenia un «calestó de tretze lliures de pesos de ferro» (1502).² Un *calastó* era una balança amb dos plats, un per a posar-hi la mercaderia i l'altre, els pesos. Els plats podien ser rodons o quadrats i de materials diferents.

Bartomeu Marimon Ferran comptava amb «un calestó de ferro ab quatre pesos de ferro co és tres liures, dues liures, liura y mitge y una liura» (1456).³

Joan Verd dins un armari de l'entrada o porxo de ca seva guardava «un pes de pedre de una rova, dos altres pesos cade hu de mitge rova de pedre, un pes de ferro de sis liures y mitge, un altre pes de ferro de tres liures i un altre pes de ferro de una liure y mitge» (1560).⁴

A la possessió de Joan Sitjar s'emprava «un calestó de ferro petit ab sinch pesos de ferro co és quatre liures y tres liures y una liure y mitge liure y altre de quinze unses» (1560).⁵

Per la seva banda, Francesc Coll posseïa «un calestó de ferro i unes balances de pesar» (1563).⁶

A l'entrada del casat de la possessió de son Santiscler o Bellaguarda (avui son Oms) de Miquel Jeroni d'Oms, cavaller, es guardaven «un calestó de ferro ab dos pesos de ferro co és un de una liure y lo altre de quinze unses i una romeneta petita bona ab son piló» (1563).⁷ El *piló* era la peça de ferro que servia de contrapès de la romana.

Joan Morlà a l'estable del seu rafal hi tenia «unes balances de pesar petites ab una liure de ferro» (1564).⁸

A casa de Damià Bover hi havia tot un conjunt de pesos: «un pes de pedre de una rova y altre de mitge rova, dues liures de ferro, mitge liure de ferro, sinch unses de ferro, tres unses de ferro» (1566).⁹

Equivalències:

Arrova o rova = uns 10'400 quilograms, o sia 26 lliures. Era la quarta part d'un quintar.

Lliura = uns 400 grams. Es dividia en 12 unces.

Quintar = uns 42 quilograms. Es dividia en 4 arroves.

Terça = uns 400 grams. Es dividia en 12 unces.

Unça = uns 33 grams. És la dotzena part d'una lliura.

¹ ARM, Prot. M-194, f. 274r.

² ARM, Prot. C-454, f. 2v.

³ ARM, Prot. C-461, f. 201r.

⁴ ARM, Prot. C-454, f. 41v-42r.

⁵ ARM, Prot. C-454, f. 56v.

⁶ ARM, Prot. C-454, f. 168r I 170r.

⁷ ARM, Prot. C-454, f. 209r.

⁸ ARM, Prot. C-454, f. 288r.

⁹ ARM, Prot. C-454, f. 395r.

**VIAJES
PEGASO S.L.**

Germans Leiva

Antonio Marqués, 2
07003
PALMA DE MALLORCA
Tel. 971 76 34 92
Fax: 971 75 19 63

www.viajespegaso.com

PORRERES I POLLENÇA COMPARTeixEN UN RETAULE BARROC

Maria Antònia Nicolau Rosselló

A l'església de Monti-Sion de Pollença, segons informa Mateu Cerdà Martín,¹ hi ha el retaule de la Mare de Déu del Carme que fou compost per Mn. Costa i Llobera i sembla que procedeix de la parròquia de Porreres.

Com és sabut per diferents articles i comunicacions, qui va ser rector de Porreres i després bisbe de Mallorca Mn. Pere Joan Campins i Barceló va realitzar diferents tasques de restauració tant a l'església parroquial com a la capella de Monti-sion.

A l'article que signa Mateu Cerdà Martí aporta dades que permeten confirmar el que diferents testimonis orals narraven sobre la possibilitat que el retaule que hi havia del Sant Crist a la capella del baptisme de Porreres hagués estat traslladat a Pollença.

La bona amistat que tingueren Mn. Costa i Llobera i el bisbe Campins és ben palesa. Només és necessari fer memòria que la lletra dels goigs a la Mare de Déu de Monti-sion varen sortir de la seva ploma, o que Mn. Costa fou l'elegit per a pronunciar el sermó del primer pontifical del bisbe Campins a la Seu, el 15 d'agost de 1898; o les visites i predicacions que va fer Mn. Costa i Llobera quan Mn. Pere Joan Campins va ser rector de Porreres, a la vegada que Mn. Pere Joan Campins, en diferents solemnitats, va predicar a la parròquia de Pollença.

Aquestes referències són una bona mostra de la seva excel·lent relació i situen el trasllat del retaule, que es retirava de la capella del baptisme de Porreres, a l'església de Monti-sion de Pollença. Per altra banda cal puntualitzar que el convent de Monti-sion de Pollença fou construït pels jesuïtes en el segle XVIII, però l'hagueren de deixar aviat amb motiu de la seva expulsió el 1767, per tant, la seva estada a Pollença va ser molt curta.

El 1882 l'Ajuntament va convertir aquest convent en la Casa Consistorial i el 1891 Mn. Miquel Costa i Llobera va restaurar l'església amb retaules procedents de diferents parròquies de Mallorca, i un d'aquest és el retaule de la Mare de Déu del Carme de la de Porreres.

La tasca de recerca, segons el referit article, l'han duita a terme Andreu Veny, Jaume Llabrés, Miquel Àngel Cabrer i Mateu Cerdà Martí. Segons Jaume Llabrés:

«Aquest retaule es pot situar dins el barroc del tercer quart del segle XVIII. Respon a la tipologia de retaule fornícula d'un cos bancal i àtic. Compost de dues peces, però que originàriament estaria format per un sol cos amb un ampli nínxol on actualment es venera la imatge de la Verge del Carme. Quatre columnes laterals amb capitells, rematades per un doble fris i cornisa. Bancal i sòcol amb decoració de diferents motius. El cos de l'àtic és un afegit de procedència desconeguda; amb un repertori decoratiu manierista amb dues volutes laterals; les mènsules amb anelles. Draps penjats i capets d'àngel; el relleu que fa cimera llueix un gerro enmig amb dues mènsules antropomòrfiques; és del segle XVII. Els dos arcàngels exempts dels costats són barrocs i representen a sant

Rafel i sant Gabriel; fan 95 centímetres d'alçada i estan col·locats amb un suplement sobre una peanya ornamentada; el que demostra que els originaris eren més alts. Darrerament s'ha pogut localitzar la seva procedència. Formaven els remats laterals de l'antic retaule barroc de l'altar major del santuari de Monti-sion de Porreres (1717), que Campins va canviar per un altre neogòtic. Els dos àngels originaris d'1,50m, actualment es troben al magatzem de la parròquia de Porreres».

El 1995 ja es parlava de l'antic retaule barroc de Monti-sion i de la necessitat de preservar-lo en millors condicions amb aquestes paraules:

«Quan el 1892, Bartomeu Ferrà procedí a la restauració del santuari desmuntà el retaule que hi havia en el presbiteri de la capella del santuari i el substituï per l'actual que és d'estil neogòtic.

Aquell retaule barroc ja està documentat el 1711; és sabut que el 1740 l'escultor Guillem Ferrer el va daurar costant l'or la quantitat de 4 lliures i 3 sous.

Dissortadament, avui, el que fou retaule de l'altar major de Monti-sion està fet malbé. Uns petits fragments pengen de les parets de l'aula de Gramàtica però la major part del cos del retaule ha romàs tirat entre la pols i la brutor de la pallissa de Monti-sion».²

Amb aquesta aportació s'enriqueix el coneixement del nostre patrimoni religiós, a la vegada que es confirma el que diferents fonts orals coneixien.

No puc acabar sense donar les gràcies als meus familiars i amics pollencins que em varen fer arribar el periòdic per així poder anar completant la recerca sobre el qui ha estat el rector més il·lustre que ha tengut Porreres, en paraules de la bona amiga Maria Barceló i Crespi.

¹ PUNT INFORMATIU de Pollença del mes de gener 2021. *Patrimoni Cultural*, pàg. 17

² Maria BARCELÓ CRESPI, *Llum d'Oli*, 45, 1995, 8.

MARIA DEL PILAR VAQUER SERVERA, UNA DONA AMB MOLTES INQUIETUDS

Catalina Garcia Garí i Maria Antònia Nicolau Rosselló

Va néixer el 23 de juliol 1936, el dia que els primers avions de la guerra entraven a bombardejar Palma. Va ser la segona filla de Jaume Vaquer Mesquida i Antònia Servera Vaquer, que ja tenien un fill de 3 anys i mig, en Miquel, el seu germà, amb qui sempre es va entendre molt bé, fins que fa 3 anys va morir.

Ens conta que durant la seva infantesa varen viure de lloguer a diferents cases, ja que no tenien casa pròpia, en recorda especialment una devora plaça, al carrer des Call, a *can Colau*. El seu pare feia feina a l'ajuntament, li deien el *sereno Xima*, però en realitat era el cap de la policia municipal, el nomenament li havia arribat de Madrid, perquè havia anat a la guerra de voluntari. Sa mare estava delicada de salut, feia les feines de casa i també brodava.

El seu germà va estudiar hoteleria, el seu pare trobava que era important saber idiomes. Com que a casa seva no tenien gaire recursos, ella anava a ca ses monges de la Caritat. Als 18 anys va sortir una disposició que establia que els estudiants havien de treure el certificat d'estudis i ella se'l va treure. Recorda amb simpatia les monges, diu que totes eren encantadores, especialment sor Francisca de la Puresa. De fet, aquesta monja va anar un dia a casa seva i li va dir als seus pares que na Maria Pilar era molt bona amb la música i que era una llàstima que no pogués fer classes de piano, a la qual cosa el seu pare va respondre que tenien un fill que estudiava i no podien donar estudis a tots dos.

L'any 1954, ella es va decidir a anar a

Palma a estudiar idiomes a una acadèmia. I l'al·lota del seu germà, que era austríaca, també es va oferir a ensenyar-li anglès, tot i això, ella trobava que no aprenia suficient i va comentar al seu germà que li agradaria anar a Londres, o a on pogués ser, per aprendre més. El seu germà, com que feia feina a l'hoteleria, coneixia molta gent i va demanar a una família que venia a estiuejar a Mallorca, si voldrien que la seva germana anàs un temps a casa seva a Irlanda, per aprendre anglès. La família va acceptar encantada, el problema després va ser convèncer al seu pare, que quan el seu germà li ho va plantejar, no li va semblar que fos cosa per a una nina, però finalment, quan la va veure tan convençuda d'anar-hi amb una amiga, va accedir a què ho fes.

Així que el febrer de l'any 1957, partiren cap a Londres. Com que no hi havia vol directe a Irlanda, varen haver de fer escala. Recorda que quasi perderen l'avió per poder anar a missa, ja que era diumenge.

Una vegada arribades a Irlanda, la família les va acollir molt bé, ella cuidava dels infants i la seva amiga feia feines. Els posaren una mestra d'anglès que els feia classe l'horabaixa. Hi estaren 8 mesos i mig seguits, sense venir a Mallorca, només escrivien cartes a la família.

Ella estimava molt la seva mare i li contaren que quan veia passar un avió deia «Oh! Un com aquest me l'ha robada!».

De tornada a Mallorca, el seu germà, que vivia a París, li va dir que hi podia anar i així aprendria francès. Així que ella, sense pensar-s'ho gaire, hi va anar. Hi havia d'estar un temps però un mal de panxa (que li diagnosticaren que era a causa d'una apendicitis) va fer que tornàs, ja que, encara que s'hagués pogut operar allà, ella va preferir venir «perquè si se moria, volia estar enterrada a Porreres».

Una vegada es va haver posat bé, va veure un anunci que necessitaven una telefonista a un hotel, i s'hi va presentar, li feren una entrevista i li donaren la plaça. El dia que s'havia d'incorporar, el seu pare la va acompanyar, es tractava de l'Hotel Alcina al Passeig Marítim. Li feren un parell de preguntes més i li varen dir que ja podia començar però que estaria 15 dies de prova, ella va acceptar. Va passar a viure a casa dels Martínez primer i després a ca les germanes

Ferrer que també l'acolliren molt bé. Pel que fa a la feina, quan feia tres dies que treballava a l'hotel ja la posaren fixa (no esperaren els 15 dies), varen veure que era feineria i els va interessar que quedàs. Va aprendre de tot, diu que va ser una gran escola, tant feia de telefonista, recepcionista, com inspecció de pisos, recepció de menjador... Recorda que els clients de l'hotel eren gent de pertot el món, equips de futbol... va fer aquesta feina durant 6 anys i mig, fins que la seva mare es va posar malalta.

Una vegada tornada a Porreres va anar a fer feina de telefonista a la Central de telèfons que hi havia al carrer Nou número 8. Hi està des de finals del 1966 fins al desembre del 1967 quan va morir la seva mare. A Palma li guardaven la plaça però ella no estava en condicions per fer feina. Així que va estar amb el seu pare, anaven a fora vila... fins que uns anys després, va pensar que li convenia fer feina per cotitzar i poder tenir una jubilació. Va veure una oferta de feina a l'Hotel Melià Mallorca i s'hi va presentar. Hi va fer feina dotze anys i mig, fins que l'hotel va tancar. Va gaudir d'atur i d'indemnització i va po-

der cuidar del seu pare fins que va morir, 5 anys després.

Després de la mort del seu pare, li va sortir la possibilitat de tornar a viure a Palma per fer companyia a una senyora que vivia a les Avingudes, un cap de cantó molt cèntric. Varen ser uns anys molt agradables.

De la seva infantesa i adolescència recorda amb nostàlgia quan amb na

Margalida Fillol de *Bellviure*, amb qui era molt amiga, compartien molts de moments per foravila, ballaven ball de bot... comenta que els va ensenyara ballar el mestre pobler, «s'home de sa mestressa *Merlera*», assajaven al carrer des Garrover, al corral de can Pau *Delobra*. Tenia 10 anys i mig quan va guanyar un concurs ballant amb el seu germà. També va cantar amb la coral i va fer comèdies (era la comtessa a *Una temporada a ca sa Dida*).

Destaca d'ella que és una persona amb molta d'alegria, que sempre s'aixeca d'humor, només està trista quan no està bé. Li encanta fer manualitats, randes, pintar... Fa un temps que va obrir un blog de gloses per internet: glosesporrerenques.blogspot.com

Aproximadament l'any 2000 es va animar a escriure en català i s'ha animat a publicar-les al blog. Ella considera que unes són millors i altres pitjors, però que gaudeix fent-les.

Ha estat un plaer haver compartit aquestes estones amb na Maria Pilar, una dona que transmet energia i que està agraïda a la vida i a tot allò que li ha aportat i li està aportant.

50 ANYS ESPARGINT I ESTIMANT LA NOSTRA LLENGUA I LA NOSTRA CULTURA

Joana Mora Cerdà

Presidenta de l'Agrupació Cultural de Porreres

Porrerencs i porrerenques, amics i amigues:

Aquest any és especial per a la nostra entitat. L'Agrupació Cultural compleix 50 anys! Que bé es mereixen ser celebrats. Divulgar i promoure la nostra llengua i cultura, salvaguardar el patrimoni cultural i natural de les Illes Balears i particularment el de Porreres són els objectius que identifiquen l'entitat. L'Agrupació Cultural, com moltes altres entitats porrerenques, no sempre ha passat per bons moments, però sempre ha capejat el temporal gràcies a persones que amb valentia i estima a la cultura han sabut mantenir-la al lloc que es mereix.

El mes de juny de 1971 es va celebrar l'assemblea constituent de l'Agrupació Cultural de la qual en resultà elegit com a president Joan Verger i Garau, notari algaidí que va venir a fer feina a la notaria de Porreres on va compartir

amistat i idees amb el porrerenc Joan Gornals i Cerdà, que més tard també ocupà el càrrec de president de l'entitat. Durant els primers anys l'Agrupació actuà com un motor dinamitzador social i cultural del poble, portant iniciatives i propostes de millora per a la societat d'aquella època, uns anys setanta foscos i amb poca activitat cultural.

L'AGRUPACIÓ CULTURAL ESTRENA NOVA PÀGINA WEB!

Aquests 50 anys ens han rejuenit una mica! I és que el blog que teníem ja no donava per molt més. El jove porrerenc informàtic Nofre Móra Sagreres ha convertit en una realitat el desig d'alguns socis de tenir una imatge més moderna i atractiva, així com també més funcional pels temps que corren.

En aquesta pàgina hi trobareu tota la informació de les diferents seccions de l'Agrupació (GEP, *Llum d'Oli*) així com també de la pròpia entitat. Des de detalls de la nostra història fins a la programació d'activitats d'enguany, passant per fotografies i cròniques de tot el que anam fent.

S'ha de destacar la part dedicada al *Llum d'Oli*, que tindrà algunes subseccions pròpies per poder-hi posar informacions diverses a l'abast de tothom (entrevistes, reportatges, notes d'actualitat, etc., que ja hagin sortit en números anteriors i que així estiguin disponibles a la xarxa) i també hi haurà un repositori amb tots els números de la revista, del primer (desembre 1978) fins al penúltim!

Tot i que encara estam «en obres», esperem que us agradi el canvi! Estam oberts a rebre suggeriments i millores.

Visitau-la! <http://agrupacioculturalporreres.cat>

Aquest any 2021 commemorarem els 50 anys d'aquesta fita cultural i social tan important per al nostre poble. A la vegada, volem que sia un agraïment públic a totes aquelles persones que feren possible aquest projecte perquè la societat d'aquella època no els ho posà fàcil.

La pandèmia que vivim ens ha fet repensar i reprogramar més de dues vegades les activitats i els actes que amb molta d'il·lusió hem organitzat per a dur a terme al llarg de l'any 2021 i que volem compartir amb tots els porrerencs i porrerenques. Si la situació millora, anirem tancant dates i llocs on celebrarem els diferents actes. Us informarem per mitjà dels diferents canals de comunicació de l'entitat.

Per vestir-nos de gala, l'artista porrerenc Miquel Morlà Vicenç ens ha dissenyat un logotip del 50è aniversari, amb les paraules d'Agnès Vanrell Sureda, membre del grup de poesia de l'Agrupació *Tallats de Lluna*: «*Cinquanta anys abastint somnis, debanant mots, trescant pel camí de l'amor per la cultura*».

Amb la col·laboració de les bodegues Mesquida Mora, posam a la venda una col·lecció de botelles de vi commemoratives del 50è aniversari amb una etiqueta especial realitzada a partir del logotip. Volem oferir-vos l'oportunitat d'adquirir una o diverses botelles al preu de 9'50 euros/unitat. Podeu fer la comanda a través del correu agrupacioculturalporreres@gmail.com. Heu d'indicar el nom, llinatges i nombre de botelles que voleu encarregar, abans de dia 15 de maig.

Fitxa del vi:

Varietats: callet, mantonegro, gorgollassa, monestrell i merlot.

Zona Vitícola: vi de la Terra de Mallorca.

Viticultura: biodinàmica

Vinificació: les diferents varietats que conformen el vi es fermenten per separat segons el seu punt de maduració i s'ensamblen quan ha acabat la fermentació malolàctica en dipòsit d'inoxidable per passar després a bota.

Tipus de criança: botes de roure francès i americà de 225 litres.

Un vi per beure durant els propers 5 anys.

Esperem, aquest mesos que resten de l'any, poder omplir de cultura els racons de Porreres acompanyats de tots vosaltres.

PROGRAMACIÓ DE PRIMAVERA DE L'AGRUPACIÓ:*

- Lliçó sobre les Germanies, d'Antoni Mas. Dia 23 d'abril.
- Excursió del GEP. Dia 25 d'abril.
- Lliçó Jaume Servera parlarà sobre fosses. Dia 28 d'abril.
- Projecció documental i posterior col·loqui amb Cati Lladó, Tomeu Rubí, Pep Roig i Derek Watson. Dia 30 d'abril a l'Auditori.
- Lliçó i presentació del llibre de Laura Miró Bonnín, *La qüestió xueta surt de l'illa*. Dia 15 de maig.

*Subjecta a canvis segons la situació de la pandèmia.

Premis 31 de desembre P. Bartomeu Oliver, 20 desembre 1996

TENIU IMATGES O DOCUMENTS RELACIONATS AMB L'AGRUPACIÓ CULTURAL?

Els autors del llibre dels 50 anys de l'Agrupació, Catalina Maria Garí i Sebastià Lliteres, volem fer una crida per obtenir material útil per la redacció de la història de l'entitat que pugui estar a les vostres mans. Us estariem molt agraïts que, si és així, us poseu en contacte amb nosaltres per fer-nos-ho saber, ja que segur que al llarg de tots aquests anys molta gent ha acumulat fotografies, cartells o altres documents d'interès per l'Agrupació. Podeu contactar amb nosaltres mitjançant correu electrònic o telèfon, o si ens topau pel carrer!

Catalina Maria Garí Blanch
cmariagari@gmail.com
658268644

Sebastià Lliteres Lliteres
slliteres@gmail.com
687746793

«LA CIUTADANIA HA VIST QUE AQUESTES EXHUMACIONS SÓN UNA QÜESTIÓ DE DRETS HUMANS»

Catalina Maria Garí Blanch i Sebastià Lliteres Lliteres

Ens trobam a la capella del cementeri municipal amb Almudena García-Rubio Ruiz, arqueòloga i antropòloga de la Societat de Ciències Aranzadi. Nascuda a Madrid, però resident des de fa 5 anys a Eivissa, troba una estona per contestar les preguntes del *Llum d'Oli*, tot i la frenètica activitat dels darrers dies de la segona campanya d'exhumació de les fosses comunes de la Guerra Civil que hi ha al cementeri municipal. S'hi han trobat 65 esquelets d'homes republicans assassinats durant la guerra, distribuïts en un total de cinc fosses davall capelles i nínxols esbucats per a l'ocasió (que es reconstruiran enguany) i també en nivells inferiors de tres fosses del 2016. Si els sumam als 49 cossos trobats durant el 2016, fa un total de 114 víctimes del Franquisme que varen morir assassinades a mans dels feixistes entre 1936 i 1937, segons les investigacions de l'historiador local Tomeu Garí, col·laborador d'aquesta revista.

- Una primera pregunta obligada: quina valoració fa del procés d'exhumació?

Crec que la nostra valoració general és positiva perquè veníem amb poques expectatives. La primera fase va anar molt bé, perquè hi ha vegades que cerques en un cementeri i no trobes res, i el 2016 va anar sorprenentment bé. Però enguany veníem a excavar davall uns nínxols sense saber si davall hi quedava res. En aquestes situacions has de ser sempre molt prudent perquè no saps què et pots trobar, fins i tot pot ser que no trobis res. El fet d'haver destapat dues fosses senceres i tres d'incompletes (és a dir, modificades posteriorment per la construcció dels nínxols), és una valoració positiva.

- Creu que les víctimes que se suposa que eren aquí i no s'han trobat poden estar

Almudena García Rubio

sepultades en altres indrets del cementeri? Cap a on haurien d'anar les investigacions per esbrinar-ho?

Bé, nosaltres des del punt de vista de l'arqueologia i l'antropologia no hem vist res que ens indiqui que les dues fileres de fosses no puguin tenir continuïtat. Ara torna a ser l'hora de la investigació històrica, de recollir testimonis i pistes que ens puguin orientar cap a una banda o altra del cementeri. Fins i tot és possible que alguns primers enterraments de víctimes s'haguessin realitzat extramurs. Tot això són coses que ens hem trobat en altres llocs i que aquí no s'ha de descartar. Tomeu Garí, des de mitjans dels anys noranta investiga, però cada vegada que es treballa aquest tema i que obrim una fossa es posa una nova peça al puzzle, però segueixen faltant peces i s'ha de seguir investigant. Els companys d'Àtics ja varen descartar la zona de la primera jardinera a mà esquerra. Però a qualque lloc han de ser.

- Més enllà dels resultats de l'exhumació, quina percepció i vivència heu ten-

gut com a equip d'aquesta fase?

Jo ja hi vaig ser el 2016, i llavors va ser molt potent a nivell de rebuda del poble, amb una expectació massiva, explicacions cada dia a final de jornada... d'allò que guardam un gran record, i mira que hem estat a molts llocs, però la veritat és que Porreres va ser especial. A més, el 2016 es varen encarregar que cada dia poguéssim dinar i sopar a diferents llocs del poble, per això, vàrem conèixer molta gent i notar el seu interès. I ens ha fet molta pena que enguany hagi coincidit amb la pandèmia i no s'hagi repetit aquella experiència. Aquella part comunicativa del dia a dia ha quedat coixa, però no estava en les nostres mans. Enguany ens hem allotjat dins el nucli urbà i no ens hem pogut moure gaire per motius obvis, però en els pocs trajectes que hem fet, la gent ens ha aturat per demanar-nos com anava tot i si estàvem a gust, ja que som fàcilment reconeixibles amb l'uniforme (riu). Tanmateix, els qui no estan d'acord amb el fet que estem aquí tampoc ens vendran a dir-ho a la cara! Ha estat una llàstima

que no haguem pogut tenir obert a tothom, fins i tot Porreres Televisió no ha pogut fer la feina que va fer el 2016. Però no podíem fer «favoritismes» amb ningú perquè hagués estat injust.

- Què significa per vosaltres aquesta tasca, quin significat li donau?

Nosaltres, tot l'equip (tècnics, arqueòlegs, antropòlegs...) posam una distància no voluntària amb la feina que feim perquè això va amb la nostra professió. Nosaltres tenim una mirada tècnica que la majoria de gent no té. Però per altra banda, tots els que hem començat en aquesta feina i seguim, és perquè això té un «ganxo» humà molt potent, perquè no és el mateix excavar un poblat del segle V que estar excavant això, que ens toca molt de prop ja que a més estam en contacte amb els familiars de les víctimes, i això enganxa, dona sentit a la feina.

- D'ençà que vàreu començar a treballar en aquests tipus de tasques, com ha canviat la percepció social de la feina que feis?

Jo vaig començar com a voluntària en una exhumació el 2003, animada per Paco Etxeberria. Vaig anar-hi per l'oportunitat que representava treballar amb ell i Lourdes Herrasti, no tant per la tasca en si perquè per llavors el tema de les exhumacions era molt recent i no era tan conegut ni transcendent com perquè fos l'element motivador. Aquella exhumació d'una fossa de vuit individus a Olmedillo de Roa, a la frontera entre Burgos i Palència,

va anar molt bé i de seguida vàrem trobar els cossos que cercàvem, i en Paco tot d'una va demanar que si hi havia familiars s'atracassin a la fossa i baixassin. Alguns d'ells eren germans de les víctimes, i veure això, no s'oblida mai. A partir d'aquell moment amb Aranzadi hem anat agafant molta experiència en aquest camp.

Tot ha canviat molt, moltíssim. No tant des d'un punt de vista professional, però sí en l'entorn i en com veuen els altres el que feim. Al principi hi havia molta incomprensió, allò de «remoure el passat i reobrir ferides» que encara segur que hi ha qui ho pensa, però en realitat aquest discurs crec que s'ha separat. Aquest tema és un deute que tenim amb el passat i amb la gent que va morir assassinada de forma injusta i que és una vergonya que segueixin enterrats d'aquesta manera.

A les Illes Balears la llei d'exhumacions es va aprovar per unanimitat i tot i que els darrers anys ha aparegut VOX i sembla que hem retrocedit en algunes coses, crec que la tendència general és a normalitzar aquest tema.

- Quina creu que ha estat la major contribució de la memòria democràtica a la societat?

La memòria democràtica ha centrat el discurs en el tema dels drets humans, fent-ho més comprensible humanament a tothom. Els discursos dels extremistes contraris a aquest tema crec que van quedant superats. Pens que aquest enfocament és

el que facilita que tothom ho entengui, però mai deixa de ser un tema polític: penssem que els varen matar per temes polítics i no deixa de ser un tema polític que els vulguem desenterrar i dignificar. I també és un tema polític el fet que no s'hagi fet abans.

- Quin paper hauria de tenir la memòria democràtica dins el món educatiu?

Aquest any ha pogut venir 4t d'ESO de l'IES Porreres. Això és fonamental, és un tema que està damunt la taula de tothom que fa feina amb això: s'ha de seguir fent feina en com bolcar tot això en guies didàctiques, als estudis de batxillerat i que sigui més present dins l'educació bàsica.

- Voldries afegir alguna reflexió per tancar l'entrevista?

Potser sembla, de vegades, que entre els actors que treballen la memòria democràtica a les Illes Balears hi pugui haver problemes o disputes. Però comparat amb altres llocs, puc dir que realment és fàcil treballar aquí i que malgrat s'hagi començat més tard que en altres indrets, quan toca fer feina tothom estira del mateix carro: associacions, institucions, investigadors, famílies...

Gent com Tomeu Garí o Manel Suárez (i tant altres) fan feina de forma oberta i col·laboren amb entusiasme; les institucions donen suport d'una forma com no es veu a altres llocs; les associacions memorialistes són molt potents... crec que aquí s'avança ràpid perquè tot va en la mateixa direcció i s'ha de ressaltar.

BAR
CA'N
GUILLEM
 ENTREPANSTAPESPIZZES

AV. BISBE CAMPINS, 1 PORRERES 971 647 495

Estanc Can Poo

Segells de goma. Tota casta d'impresos d'impremta.

Havans gravats per a festes.

Llibres de text. Revistes. Articles de papereria.

Juguets. Perfumeria. Articles de regal

Avinguda Bisbe Campins, 12 • Porreres.

Tel. 971 16 66 36 - Fax: 971 64 70 24

CRÒNICA DE LA SEGONA FASE D'EXHUMACIÓ DE LES FOSSES DE LA GUERRA CIVIL DEL CEMENTERI DE PORRERES

Francesc Melià Barceló

A principis del mes de febrer es re-
prengueren les tasques d'exhumació de
les fosses de la Guerra Civil del ce-
menteri de Porreres en una segona fase.
La iniciativa s'emmarca dins el pla de
fosses 2018-2019 del Govern de les
Illes Balears i novament va recaure al
grup Aranzadi –responsable de l'an-
terior fase, la de 2016– que va suposar la
troballa de 44 cossos repartits en di-
verses fosses. Una tasca que, recordem,
se centrà en l'excavació de zones en-
jardinades i zones de pas, però va po-
sar en evidència que sota els nínxols i
tombes podrien trobar-s'hi altres en-
terraments.

Després de superar tots els entreban-
cs administratius i de desmantellar les in-
fraestructures funeràries en superfície,

dia 8 de febrer es van encetar les tas-
ques de recerca i exhumació.

Com a conseqüència, s'han localitzat 4
fosses més on s'han exhumat els cossos
de 44 víctimes. Aquesta segona fase ha
permès determinar que les tretze fosses

documentades segueixen totes elles les
dues línies de fosses descobertes l'any
2016. Per altra banda, algunes de les
fosses excavades en aquesta ocasió han
mostrat l'existència de dos nivells d'en-
terrament, és a dir, dos enterraments
dins la mateixa fossa separats per un
gruix de terra d'uns 30 centímetres.
Aquesta troballa va fer replantejar la
tasca dels arqueòlegs, que van reexcavar
les fosses de la primera intervenció i,
així, s'han pogut trobar 21 persones
més, ampliant el nombre de troballes a
65 víctimes.

D'aquesta manera s'ha pogut determi-
nar que en el cementeri de Porreres
s'enterraren 114 repressaliats repartits

Bar Pub
ES FAROLET

**COOPERATIVA AGRICOLA
DE PORRERES**
(Sdad. Coop. Ltda.)

Tel.: 971 64 71 81
E-mail: agricolaporreses@hotmail.com
Carrer de sa Cooperativa, 29
07260 Porreres - Illes Balears

en 13 fosses. Aquesta esgarrifosa xifra s'acosta bastant al càlcul que les investigacions històriques de Bartomeu Garí havien determinat, el d'unes 120 persones.

Així mateix, en aquesta segona fase s'han trobat amb un nou entrebanc: plaques de formigó i estructures de les construccions funeràries posteriors als enterraments de la Guerra Civil. Aquest fet va dificultar la tasca d'excavació i va impossibilitar que es recuperassin restes completes d'alguns individus. Així i tot, les restes humanes trobades en general presenten un bon estat de conservació. Es tracta de restes exclusivament masculines, la majoria d'entre uns 20 i uns 50 anys, tot i que algun supera la cinquantena. La presència de projectils i casquets de bala confirmaria l'assassinat com a causa de

les morts.

Juntament amb les bales i casquets s'han recuperat restes de peces de roba d'abric i calçat i altres objectes personals (mines de llapis, un tinter, un plomí, tabaqueres, caixes de pastilles contra la tos, filtres de tabac i elements d'higiene personal com raspalls de dents o pintes).

Amb tot, la hipòtesi més plausible és que gran part de les víctimes provenidrien de tretes de les presons de Can Mir i del castell de Bellver i que es correspondrien amb les realitzades entre els mesos de gener a març de 1937. Ara bé, també es contempla que algunes persones fossin conduïdes directament dels seus pobles d'origen, sense passar per la presó.

En aquesta darrera intervenció, a causa

de les circumstàncies de la pandèmia, no es va permetre el lliure accés al cementiri, sinó que es va restringir a famílies de les víctimes, així com algun centre educatiu i algunes visites concertades. Ara bé, el procés es va poder seguir en *streaming*, des del propi cementiri, on els representants polítics i els propis arqueòlegs van poder explicar el dia a dia de les troballes, així com respondre preguntes de premsa, investigadors i particulars.

Tot i que les troballes del cementiri ens horroritzin i ens posin davant del mirall de la història, val la pena reconèixer que aquest és un fet necessari, reparador i reintegrador, a més de ser el resultat d'un esforç col·lectiu, de les autoritats polítiques, de les associacions memorialistes, de les persones investigadores i de particulars.

**jaume
sastre
soler SL**

materials de construcció

ceràmiques i gres bigues imitació fusta
ciments saques aïllants canonades
lloguer de minicontenidors (Servei a domicili)

CARRER NOU, S/N
(SORTIDA CTRA. PORRERES-VILAFRANCA)
07260 - PORRERES
TEL. I FAX: 971 647102

LLG FUSTERIA

LLITERAS GARI

Portes i Cuines fetes a mida

C/. Major, núm 61 - 07260 PORRERES (Mallorca)
Taller: Ctra. Porreres - Montuiri, Parcela 250
Telef. i Fax 971 16 84 66

PETJADES A L'ARENA

Joan Mesquida Sampol

A molts ens haurà passat passejar per la platja de bon matí i veure petjades a l'arena. Es tracta d'un indici clar que algú ha estat més matiner i que ja ha passat per enllà. Donam per veritable aquesta idea, si bé podria no ser-ho. Realment no hem vist ningú i podria ser el cas que el vent o les ones de la mar haguessin fet aquest dibuix semblant a la petjada d'una persona. Però en aquests casos ens sembla tan poc probable que ni ens aturam a plantejar aquesta possibilitat.

Fixem-nos que, per poder tenir clar que per aquella platja hi ha caminat algú, no és suficient veure una petjada, sinó que calen altres condicions, com ara saber que és una platja concorreguda devora una població amb centenars de persones que solen anar-hi. Si veiéssim la mateixa petjada en una illa deserta, no descartaríem tan prest la possibilitat que sigui obra de l'atzar o de la força d'altres elements de la natura. I ja no en parlem si la mateixa imatge la veiéssim en una foto de la superfície de la lluna!

Si creiem que és veritat que algú que no hem vist ha passat per la platja és perquè, a més de veure una petjada, tenim sobretot un conjunt de condicions que fan que aquesta possibilitat sigui

molt més probable que qualsevol altra, com ara l'acció del vent o que s'hi hagi passejat un moix amb botes.

Quan no tenim un coneixement directe de la realitat, com quan sortim de ca nostra i veiem el carrer banyat, donam per bona la hipòtesi més probable —ha plogut— tenint en compte les condicions del moment —som al gener i està ennuvolat. Això ho podem aplicar a moltes situacions quotidianes però també a preguntes més complexes i controvertides.

Una d'aquestes qüestions controvertides és si és veritat la frase «existeix déu». Hi ha milions de persones al món que creuen que sí, però altres ho neguen. A déu —el posam en minúscula ja que no ens referim només al Déu bíblic sinó a qualsevol entitat assimilable de qualsevol altra religió— no l'ha vist ningú, per la qual cosa cap persona honesta hauria de poder dir que és una veritat indubtable que déu existeix. Però, a manca d'un coneixement directe, podem optar per cercar la hipòtesi més probable. Ja no es tracta de dir si és veritat que déu existeix o no, sinó esbrinar si les condicions que hi ha al nostre voltant fan més probable que l'afirmació «déu existeix» sigui certa en lloc de falsa.

Moltes persones al llarg de segles han defensat que hi ha arguments que expliquen l'existència de déu. També al nostre temps hi ha propostes ben interessants sobre això. Una d'elles és la que planteja Richard Swinburne, el qual precisament ha defensat al llarg de la seva obra que, si bé no és possible tenir indubtablement clar que déu existeix, sí que hi ha arguments o condicions l'existència de les quals és amplament acceptada i que fan més probable l'existència de déu que la seva inexistència.

Molts dels arguments o condicions que analitza Swinburne són coneguts i tractats per autors anteriors. Entre altres, trobam l'anomenat argument cosmològic, que és el que defensa que l'univers —l'existència del qual no nega gairebé ningú— possiblement no ha existit sempre sinó que en algun moment va poder ser creat, cosa que implicaria que hi ha d'haver un creador. O l'argument del disseny intel·ligent que podem veure pertot arreu en la complexitat de la natura, la seva diversitat, en el funcionament d'éssers vius com nosaltres mateixos, etc. També un disseny així sembla raonable que hagi de pressuposar una intel·ligència que l'hagi pensat, si bé algunes persones poden creure que tot és fruit de l'atzar de milions i milions de combinacions possibles. Un altre argument és el de l'existència de les persones, els únics éssers que són conscients de la seva individualitat i de la seva finitud i que des de l'inici de la humanitat han desenvolupat una religiositat que no existeix en cap altra espècie animal ni té massa sentit des d'una perspectiva evolutiva o biològica.

Aquests arguments i d'altres no demostren de forma definitiva i indubtable que existeix déu, ni serviran per convèncer la majoria dels ateus o agnòstics. Però en poden convèncer alguns i també poden ajudar a persones creients a fer més creïble i raonable la seva fe. Com la petjada a la platja, no podem estar segurs de si, al final, tot ha estat una broma del vent i mai ningú ha passat per allà abans de nosaltres. Però molts estam convençuts que el més probable és que no sigui així, que encara que no vegem ningú, no estam tots sols. La vida és massa rica i complexa perquè hagi de dependre només de les bufades del vent.

SOLUCIONS

Questionari

1. c
2. b
3. a
4. c
5. b

Endevinalla

Trunyella

RECUPERAR LES BICICLETES COM A FITA: PER UNA MOBILITAT MÉS SOSTENIBLE I UN ESPAI PÚBLIC DE TOTS

Maribel Rosselló Nicolau

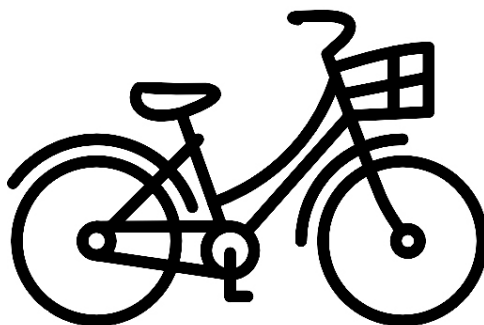
A Porreres s'han arraconat les bicicletes. Molt poca gent les usa de manera habitual per fer petits encàrrecs dins el poble. S'ha reservat el seu ús a l'activitat esportiva o lúdica, com un vehicle desvinculat de la mobilitat diària.

Molts pocs infants es desplacen pel poble en bicicleta. La que per bona part dels adults va ser una eina d'autosuficiència, de gestió de la pròpia mobilitat, d'autonomia i de llibertat en la infantesa, ara esdevé perillosa.

La facilitat i la comoditat del cotxe s'han imposat. Li hem cedit l'espai públic, hem arraconat les bicicletes i ho posem difícil als vianants.

En un moment com l'actual en el qual s'evidencien com mai les limitacions del model de la societat en la qual vivim, potser podem començar a plantejar-nos nous reptes. Un dels més grans és, a nivell mundial, reduir les emissions de CO₂. La Unió Europea ha fixat per al 2030 la reducció d'un 55% dels gasos d'efecte hivernacle respecte al nivell de 1990. Un dels eixos de treball és transitar cap a una mobilitat amb menys impacte ambiental. Si volem que l'entorn millori, s'imposa treballar des de la base, des de les responsabilitats individuals i de grup per transitar cap un canvi de model de mobilitat.

El dèficit del sistema de transport públic a Mallorca ha propiciat que el transport privat sigui l'única alternativa. La ineficient xarxa de transports fa que moltes vegades sigui quasi bé una odissea fer determinats trajectes. Els transbordaments que exigeix —

haver d'anar a Palma en molts casos— i el temps a invertir fa que molts dels desplaçaments siguin inviables. D'aquí que el cotxe esdevingui imprescindible i que en moltes cases n'hi hagi un per cada un dels adults. Però també és cert que, a conseqüència d'aquesta mancança, ens hem avest que tota mobilitat és possible, que podem anar a qualsevol lloc en qualsevol moment, sent absolutament aliens al cost ambiental i de l'espai comú.

Aquesta situació requereix un canvi de model que no passa per substituir els combustibles fòssils per l'energia elèctrica, sinó en racionalitzar la mobilitat i apostar per buscar alternatives al desplaçament amb el cotxe. I és aquí, recuperant el que apuntàvem a l'inici de l'escrit, que des d'una escala local podem fer alguna cosa: recuperar les bicicletes.

Aquesta proposta comporta la necessitat de treballar a molts nivells. En primer lloc, hem de fer una profunda tasca de conscienciació, hem d'assumir el compromís de canvi de model a nivell particular perquè esdevingui un valor a nivell de comunitat. Des de les administracions s'ha de treballar per

aconseguir vies segures per anar en bicicleta adults i infants. S'han de pacificar zones i carrers específics. S'han de procurar aparcaments per a bicicletes i s'ha d'incentivar el seu ús. En definitiva, hem d'aconseguir reduir la presència del trànsit rodat al casc urbà així com els vehicles aparcats.

Aquí encetem una altra derivada del problema de la mobilitat: els carrers de la Vila estan plens de cotxes estacionats que ocupen o inutilitzen les voravies i que dificulten no només les bicicletes, sinó també els vianants. Anar a peu vol dir haver de cedir el pas constantment als cotxes, haver d'esperar entre cotxes que passin els que circulen. En alguns carrers, anar a peu a comprar esdevé una activitat de risc. Per tot plegat, es fan necessàries propostes decidides per crear aparcaments públics que puguin alliberar els carrers i alhora aportar una solució a qui no té portassa. S'ha de regular l'aparcament dins el nucli i activar mecanismes assumint les despeses de manera compartida. Hi ha exemples arreu de zones verdes en les quals, per un preu molt ajustat, els residents poden aparcar i de zones blaves preparades pels visitants ocasionals.

El carrer és el lloc de trobada i de socialització, és imprescindible treballar per assolir una nova cultura d'espai públic. No pot ser que només s'entengui com a lloc per circular i deixar el cotxe. Transitar cap a una mobilitat sostenible és una aposta que ens beneficia a tots, des del nivell global al local, dels infants als padrins. Per començar, recuperem les bicicletes com a fita.

NI SE VINCLA NI SE TRENCA

Joan Melià Garí

Gairebé tots els de la vila, i molts de la resta de Mallorca, sabem la glosa que diu *A Porreres vaig anar / a cercar una porrerenca, / ni se vincla ni se trenca, / ni se romp ni se romprà*. I supòs que molts, com jo fins fa poc, pensam que aquest extern que va venir a cercar una porrerenca s'endugué una dona. I, si hi hem pensat un poc, segurament haurem trobat estrany que valori que no se vincli. Que no se rompi, s'entén que sigui positiu. Però, que una dona no es vincli (com qualsevol home), més que un avantatge, és clarament un defecte (i de fet, no són pocs els coneguts externs que me n'han fet broma). Per exemple, si li cau una cosa en terra es deu veure amb moltes de feines per poder-la arregar. L'altre dia, però, vaig treure el gat del sac. A la barra de Can Guillem (encara no estava prohibit estar-hi), en Joan Mora, *Serena*, no sé per quines cinc-cents, va amollar la glosa i va aclarir que aquesta *porrerenca* no era una dona, sinó una arada. Ara! Tot agafava sentit. Que una arada no se vincli ni se rompi és essencial perquè sigui bona. Llavors també en vaig parlar amb en Joan Martorell, *Jan*, i amb en Toni Adrover, *Boteta*, i tots dos m'ho confirmaren. Té molt de sentit que sigui realment una arada. A la primera meitat del segle XX la fabricació porrerenca d'arades i altres màquines per a l'agricultura va experimentar un fort impuls en quantitat i —la glosa ho sembla confirmar— bona fama. A les *Actes de les II Jornades d'Estudis Locals de Porreres*, hi ha una documentada comunicació de Francesc Melià sobre aquest tema.

En resum, ja no hem de passar més pena per la manca de flexibilitat de les dones porrerenques.

Vacuna o vaccí

La pandèmia de la covid-19 ens ha fet arribar també, a més de multitud d'imatges televisives de gent amb l'agulla de la xeringa clavada, unes paraules i uns conceptes que, fins ara, si els havíem sentits, no hi havíem parat gaire atenció. Pels mitjans de comunicació i els avisos de les institucions, haurem vist que s'usen les paraules *vaccí*, probablement poc sentida amb anterioritat, i *vacuna*, molt més freqüent i coneguda. Segurament haurà estat fàcil arribar a la conclusió que tenen el mateix significat (són sinònimes, com també ho són les derivades com *vacunació* i *vaccinació* o *vacunar* i *vaccinar*). És efectivament així.

Les dues paraules estan relacionades amb la paraula *vaca* i no és casualitat. De fet es considera que l'inici de les vacunacions (o vacunacions) és de finals del segle XVIII. S'havia observat que les persones que feien feina amb vaques infectades de verola i se n'havien contagiats, quan arribava una epidèmia de verola en solien sortir indemnes. Un metge anglès (Edward Jenner) va fer la prova d'injectar verola bovina a un infant. El resultat va ser bo i, a partir del segle XIX, el mètode es va anar fent general. D'aquesta manera la verola ha arribat a ser pràcticament erradicada. El terme *vaccine* el va crear el mateix metge, a partir del llatí *variola vaccina* ('verola de les vaques') i es va difondre pertot arreu. En castellà, però, li varen dir *vacuna* i, com que en aquell temps el castellà era l'única llengua oficial, el terme es va popularitzar amb aquesta forma (en el català del sud de França i en el de l'Alguer, la forma *vacuna* hi és desconeguda i s'hi usen les formes corresponents al *vaccine*, en paral·lel a les formes del francès i de l'italià, respectivament).

A l'hora de la normativització del català (ja a principis del XX) es varen acceptar les dues formes com a bones (*vaccí* i *vacuna*). La forma *vacuna*, com hem dit, només existeix en castellà. En canvi, *vaccí* és la forma internacionalment més estesa; adoptant formes similars segons les llengües (*vaccine*, *vaccin*, *vaksina*, *vakcino*, *vacino*...), la trobam en anglès, francès, rus, portuguès, neerlandès, hongarès, eslovac, romanès...

Per tant, no és de més conèixer-les totes dues i usar-les. *Vaccí*, a més de ser la forma reconeguda internacionalment, a parer meu, és la més transparent i inequívoca i, per tant, més adequada sobretot quan es tracta d'usos formals i d'especialitat.

BREUS PINZELADES SOBRE EL 5G

Gabriel Martorell Literas

Per tots és ben conegut que aquests dies comença a haver-hi una forta campanya publicitària en els mitjans de comunicació per a què anem adquirint dispositius mòbils que incorporin la darrera tecnologia anomenada 5G. Però... d'on ve aquest nom tan peculiar? Ja fa un parell d'anys, els consorcis que engloben fabricants, operadores i organismes d'estandarització decidiren crear un nom comercial, fàcil per a recordar pel gran públic i que permetés al sector definir evolucions tecnològiques d'una forma senzilla per tal de connectar amb la gent del carrer. Aleshores, gradualment, s'han anat eliminant paraules que ens definien la tecnologia que s'utilitzava en el dispositiu com eren GSM, UMTS, HSPA o LTE-advanced i s'han substituït per diferents generacions de comunicacions mòbils. Cada generació defineix un conjunt de tecnologies que proporcionen les mateixes o semblants característiques de transmissió, això pot donar lloc al fet que més d'una tecnologia formi part d'una generació, per exemple, per la tercera generació (3G) hi ha les tecnologies UMTS, HSPA i alguna més. La idea darrera sobre aquestes generacions és que cada canvi de generació impliqui almenys una millora en velocitat de 10 vegades o 100 vegades més que la tecnologia anterior, a part d'una llarga llista de més coses que han de complir.

Ara mateix, ens trobam a les portes del desplegament del que seria la cinquena generació (5G). Just amb això, es pot donar per entès que aquesta tindrà fins a 100 vegades més velocitat que el 4G arribant a taxes de 10 Gigabits per segon. A diferència de les anteriors, el nom tècnic de la tecnologia que ho suporta ja no apareix pràc-

ticament en els detalls del dispositiu que es vol comprar. La paraula 5G ho amaga pel bé de tots els consumidors.

A més de l'esmentat increment de velocitat, també pretén millorar cobertures, democratitzar l'accés a zones remotes mitjançant enllaços sobre entorns satel·litals d'òrbita baixa (sense necessitat de fer grans desplegaments d'infraestructura) i sobretot la reducció de la latència, obtenint resultats similars a les fibres òptiques actuals.

Tot això fa que a través d'aquesta tecnologia es pugin obrir tot un conjunt d'aplicacions tècniques fora de l'abast del que fins ara coneixíem i que una part limitant important eren precisament les xarxes de comunicacions mòbils. Alguns d'aquests exemples serien, cotxes autònoms o controlats en remot utilitzats en cadenes de logística, monitorització en temps real d'infinat d'elements electrònics (senyors de l'entorn, sensors en cadenes de producció industrials, etc.), possibilitat de reaccionar abans davant situacions d'emergència (evitar col·lisions a la carretera) i un llarg etcètera. Multitud d'aplicacions que s'haurà d'anar veient com es van introduint dins del sistema. Fixau-vos que en 5G les aplicacions ja no es centren tant amb el consumidor d'un telèfon mòbil, sinó que les aplicacions ja van dirigides a altres elements que fins ara no formaven part de la xarxa, com són cotxes, sensors etc. Per tant, ja no només se cerquen els usuaris residencials, sinó que entren ja tots aquests elements de l'internet de les coses (IoT- Internet of things).

Segurament, amb el pas del temps molts d'usuaris us començareu a demanar, si tenc un 5G, necessit fibra òptica? O si tenc cobertura 5G a una casa a fora vila, necessit també pagar

un altre proveïdor? Doncs vosaltres mateixos ho anireu responent. Per les característiques tècniques sembla que el 5G serà un competidor molt fort per fibres òptiques o wifi rurals. Tot dependrà de com ho comercialitzi cada operadora. De moment, no hi ha cap posicionament gaire definit sobre com es facturarà el 5G, però la campanya publicitària per a què adquirim terminals ja està en marxa.

En aspectes tècnics, 5G, com tots els nous estàndards, es basa en reutilitzar els recursos disponibles el més eficient possible dintre del mateix entorn regulatori existent. És a dir, partiran amb les mateixes limitacions de potència que ja operen els sistemes de comunicacions anteriors, com són el 4G i el 3G. Així que la preocupació de la societat sobre si aquestes tecnologies seran més nocives per la salut que les anteriors, doncs segurament seran del mateix ordre, ja que compleixen exactament els mateixos barems. De fet, l'organització mundial de la salut ho engloba dins del tipus 2B, considerat d'un risc baix a l'estil del cafè. Moltes de les millores aconseguïdes venen d'aplicar tècniques de processament de senyal més avançades i amb dispositius amb capacitats de computació molt més elevades a l'ordre dels dispositius mòbils que avui en dia portam entre nosaltres (alguns d'ells tenen bastanta més capacitat que els nostres portàtils de fa uns 4-5 anys). Aquestes tècniques de processat de senyal són resultat d'estudiar com es propaga el senyal pel medi aeri tenint en compte les limitacions existents.

PORRERES TÉ 1.003 HECTÀREES DE PRODUCCIÓ AGRÀRIA ECOLÒGICA

Aina Ginard Bauzà

L'agricultura ecològica ha experimentat un gran creixement en els darrers anys a les Balears, tant en superfície conreada com en nombre d'operadors. Ja són 36.766,7 hectàrees inscrites en el conjunt de l'arxipèlag d'un total de 170.496 hectàrees de Superfície Agrària Útil (SAU), és a dir, el 15%. Mallorca ja compta amb 29.673 hectàrees de producció agrària ecològica — també el 15% de la SAU— segons dades de l'any 2019 del Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica (CBPAE). I Porreres en té 1.003 d'un total de 8.684,18 hectàrees, entre superfícies urbanes i agràries —en aquest cas, és la superfície total, no la SAU. De manera que l'11,55% de la superfície total del municipi es dedica a l'agricultura ecològica.

A Mallorca els deu municipis amb més superfície inscrita al CBPAE són Lluçmajor (3.229,51 ha.), Artà (2.838,36), Pollença (2.531,92), Manacor (2.169,29), Santanyí (1.993,27), Escorca (1.599,87), Calvià (1.594,49), Cam-

CA FRUITERIA NA MARIA

- Fruites
- Verdures
- Fruits secs
- Productes ecològics

Tel.: 971 16 6771

C/ Agustí Font, 54 - Porreres

DIRECTORI D'OPERADORS AMB SEGELL ECOLÒGIC A PORRERES	
EMPRESA	ACTIVITAT
Son Dagueta, SL	Bodega i embotellat de vins i caves
Mesquida Mora SL	Bodega i embotellat de vins i caves
APAEMA	Carns fresques
Fruits Secs Bauza SL	Manipulació i envasat de fruits secs
Bessó de Mallorca SLU	Manipulació i envasat de fruits secs
Ca'n Not S.L.	Elaboració d'espècies, aromàtiques i medicinals
Ca'n Not S.L.	Embotits i salaons càrniques
Noguera Mora, Antoni	Embotits i salaons càrniques
Embutidos Munar S.L.	Embotits i salaons càrniques
Associació de Varietats Locals	Altres
Agrocanteliu SL	Tafona i/o envasadora d'oli
Blanco Miguel, María del Rosario	Manipulació i envasat de productes hortovífrutícoles frescos
Pagesos ecològics de Mallorca S.Coop.	Carns fresques
Cooperativa Agrícola de Porreres	Comerç de productes ecològics
Agromart Balears SL	Comerç de productes ecològics
Cooperativa Agrícola de Porreres (confitura)	Conserves, semiconserves i sucs vegetals
APAEMA	Conserves, semiconserves i sucs vegetals

Font: CBPAE

panet (1.255,58), Muro (1.229,90) i Felanitx (1.181,37).

A totes les Balears hi ha 962 operadors inscrits al CBPAE, dels quals 653 són productors i 309, elaboradors.

A Porreres hi ha 14 elaboradors inscrits de producció vegetal, alguns dels quals tenen diferents activitats: Son Dagueta SL, Mesquida Mora SL, APAEMA, Fruits Secs Bauzà SL, Bessó de Mallorca SLU, Ca'n Not SL, Antoni Noguera Mora, Embutidos Munar SL, Associació de Varietats Locals, Agrocanteliu SL,

María del Rosario Blanco Miguel, Pagesos ecològics de Mallorca S. Coop., Cooperativa Agrícola de Porreres i Agromart Balears SL.

Les majors superfícies d'agricultura ecològica a les Illes es dediquen a pastures i farratges (52%), els cereals i les lleguminoses (14%), els boscos i recol·lecció (13%), els fruits secs (10%), el guaret i adob verd (4%), l'olivar (3%) i la vinya (2%).

A Mallorca destaquen els cultius de pastures i farratges (49%), cereals i lleguminoses (15%), fruits secs (13%), boscos i recol·lecció (12%), guaret i adob (4%), olivar (3%) i vinya (3%).

Mentre que Porreres compta amb més de 150 productors de vegetal en ecològic que es dediquen a: albercoc, cirera i guinda, cítrics, raïm de taula, planters, pèsol sec, pastures, farratges i praderies, pastures i deveses, ordi, oliva, oliva per a oli, melicotó, lleguminoses, hortalissa aire lliure, hortalissa, guaret, garrova, altres fruites, ametles, altres fruits secs, civada, erm, espàrec, fava seca, figa, fruita, fruits secs, garriga, triticale, taronja dolça, raïm per a vinificació, blat semidur i tou, bosc, bosc pasturable, cereals, i cereals i lleguminoses per a gra.

CATALINA MORA AMENGUAL, DE CAN NEGRE: LA RESTAURACIÓ DE MOBLES

Cati Vaquer i Francesc Melià

Com vas començar la feina en aquest ofici i per què?

Per una part, tenia clar que volia treballar en alguna cosa relacionada amb l'art i amb les mans. Per altra part, vaig tenir molta influència del meu pare, un enamorat de les antiguitats, que d'alguna manera va despertar en mi aquest interès. El record assegut a la taula de la cuina fent esbossos, fullejant catàlegs o escrivint amb una cal·ligrafia impecable i envejable.

Finalment, vaig decidir-me per la restauració. Inicialment, de manera autodidacta i, posteriorment, formant-me a Barcelona en restauració de mobles, per després especialitzar-me en policromia i daurats. Acabats els estudis i retornada a la vila, vam muntar el taller «Pa d'or» juntament amb Begoña Sáenz —la meva companya de batalles— i na Carme Gayà —que va estar poc temps amb nosaltres. Des del 2003 fins el 2015 vam tenir el taller al carrer d'en Sala.

Actualment faig feina a una empresa d'instal·lacions d'obres d'art i enmarcació, (Xicarandana SL) i, paral·lelament, ho compagino amb la restauració.

Com ha evolucionat la teva professió des que t'hi dediques? En quin sentit?

No ha tingut grans canvis, però sí que requereix que et vagis actualitzant, ja que surten materials i tècniques noves, ben igual que es modifiquen els criteris de restauració i conservació, que són fonamentals per preservar el patrimoni per a les futures generacions.

Quin futur li veus a la teva professió?

Durant anys hem experimentat canvis en les nostres necessitats i això ha con-

dicionat també les nostres llars. Aquestes cada vegada compten amb espais cada vegada més petits, la qual cosa implica que tot allò relacionat amb el moble sigui més funcional. A més, es valora molt la immediatesa.

Aquests canvis han desmantellat en certa manera la idea tradicional: la d'una casa moblada amb mobles per tota una vida, essencials, gran part d'ells heretats de generació en generació, molt apreciats i la majoria de vegades ben conservats. Actualment, la societat de consum ens ofereix uns productes amb data de caducitat i que difícilment són recuperables.

Tot i que no serà una professió en la qual s'hi puguin dedicar moltes persones, crec que existirà una petita demanda. Almenys no vull perdre l'esperança que sempre quedaran «bojos romàntics» que preservaran el nostre passat.

SABEU QUE...

Consell de redacció

...tenim uns membres del Consell de redacció que es creuen ser fotoperiodistes de la brutor dels carrers? L'Agrupació haurà d'inventar-se els "Pulitzers" a la porrerenca per premiar tanta foto!

...a Prat de Comte (Terra Alta, Catalunya) en lloc d'una ensaïmada gegant, la seva festa principal és una cursa amb un llum d'oli encès penjat enmig de les cames? Es diu la cursa del "Cresol" i el primer que arriba amb el llum encès guanya, si s'apaga s'ha d'aturar a encendre'l.

...és ben hora de treballar un pla d'acollida lingüística? Fa massa anys que l'Ajuntament no inverteix en normalització lingüística!

...el Museu deu ser la casa més ben il·luminada de tot el poble? Després de l'Ajuntament, clar. L'estalvi energètic comença per les institucions públiques!

...és ben hora de renovar l'empedrat del carrer Hospital? Tant si van a peu com en bicicleta només senten "cloc cloc cloc"! Vaja "xapussa", aquest material!

...al bisbe i a alguns polítics els ha faltat temps per passar-se pel forro dels "dallons" el protocol de vacunació? Per no parlar del rei emèrit i les infantes! Però bé, segur, segur, segur que el "Preparado" no s'ha vacunat encara! Aiiii aquests borbons!

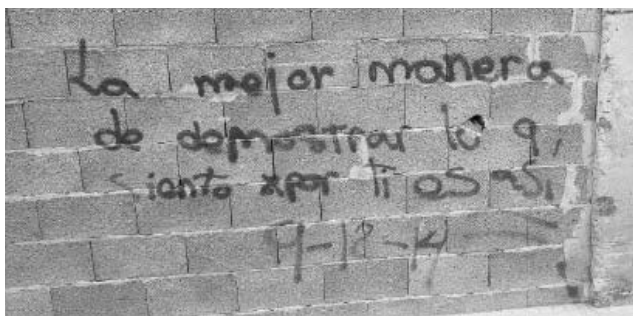
...hi ha molta gent treballadora de primera línia que no se'ls ha considerat personal de risc? Deuen estar contentes les caixeres de supermercat o la gent que regenta negocis de cara al públic quan veuen que són els darrers en poder-se vaccinar! I mentrestant n'Armengol de copes! No és el mateix receptor que prendre.

...ara torna a s'usar rotular-ho tot en castellà a la vila? Haurem de tornar a posar els noms de carrer dels temps d'en Franco si no anem vius! Segur que encara queden plaques d'aquell temps, i es veuen més bé que les actuals!

...enguany es compleixen 500 anys de l'inici de la revolució mallorquina anomenada les "Germanies", on els menestrals i pagesos agermanats lluitaren contra les classes poderoses i corruptes que impedièn el seu progrés? Sí, hem dit que fa 500 anys, no ho vulgueu comparar tot amb l'actualitat, que no té res a veure...o sí?

...la varietat de rubiols creix any rere any? I que a Porreres n'hi ha una de ben innovadora: rubiols de bè! Pentura algun d'aquests nous rubiols "xotejarà"!

LA MIRADA INDISCRETA

↑ Aquesta és la nova forma de ser romàntics a la vila. Pintant la paret del carrer i en la llengua del imperio.

Les imatges que acompanyen aquesta "mirada indiscreta" valen més que mil paraules. Gent bruta i incívica n'hi ha per tot...però a Porreres deu ser on n'hi ha més! →

LA VOLADA

Gabriel Noguera Vich

Segons els DCVB la volada és la «part de la teulada que surt enfora del mur que la sosté», a Porreres podem trobar una gran diversitat de volades que ens ha llegat l'arquitectura tradicional.

Carrer Rector Llompart, 3. Volada simple, les teules descansen directament sobre el mur.

Carrer d'en Lluís, 32. Volada feta amb dues filades de teules sobremuntades sobre una motllura de marès.

Carrer Rector Llompart, 10. Volada d'una porxada, les bigues descansen sobre una jàssera de ferro coberta de teules sobre posts.

Corral al carrer Nou. Volada simple amb teules incrustades al morter del parament, la recollida d'aigües es fa amb teules posades de caire i una arqueta ceràmica.

Bàrbara-Art
DECORACIÓ - ANTIC

Gabriel Cortés

MESTRE ARTESÀ LLAUNER

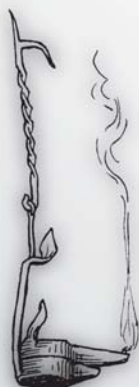
FANALS MALLORQUINS - RESTAURACIÓ DE METALLS

Pl Molí de N'AMENQUAL, 10 - Telèfon i Fax 971 64 72 41 - 07260 PORRERES

L'OBTURADOR

Francesc Servera Veny

EL LLUM D'OLITAMBÉ ÉS VOSTRE

T'agradaria veure publicada la teva opinió al *Llum d'Oli*? Tens alguna queixa, suggeriment o proposta? Vols col·laborar amb nosaltres? Ara pots fer-ho a través de l'adreça llumdoliporreres@gmail.com, o en persona quan ens topis pel carrer!

I, si t'interessa, pots consultar els números digitalitzats fins el 1996 a l'apartat «Llum d'Oli» del nostre blog (www.agrupacioculturalporreres.blogspot.com) a través de l'enllaç amb la biblioteca digital de la UIB. Si desitges consultar algun número posterior al 1996, només ens ho has de demanar. Tenim en procés un web on trobareu els darrers números en pdf!

Volem ser la veu del poble! El Llum d'Oli és cosa de tots!

EL SABER FER DEL MESTRE

Lluís Sastre Barceló

(Dedicada al mestre Miquel *Barona*, esmotxador i empeltador de la vila de Porreres)

Home clar, tranquil i fort
i amb un sac de paciència
que del camp coneix l'essència
i adreça l'arbre més tort.

Per noltros una gran sort
gaudir-te sense descans.
Has donat consells tan grans
que reculls el fruit més pur,
passat, present i futur
junts a dins les teves mans.

Ara, l'alumne agraït
pel que li has ensenyat,
amb el pas asserenat
veu el temps com l'ha polit.
Del teu saber, en treu profit.
Sense por a feinejar
tot sol ha après a volar
i pot seguir el seu ball.
Sempre seràs el mirall
on ell es reflectirà.

TROSSETS DE VIDA

(RECORDANT TAGORE, LA VORERA
ENYORADA DEL CAMÍ)

Jaume Rosselló Tomàs

A la vorera enyorada del camí,
allà on guaiten mates, fonoll o romequers
i potser unes ginyes de carro
de rodes de llanta dibuixades al fang,
hi torbarem trossets de vida.

No fa falta anar més enllà,
a aquest racó de record que ens espera,
la pau i la serenor flueixen dòcils,
com la darrera alenada abans del son,
com la darrera consciència que dilueix un somni.

Els nostres anhels, les estimades il·lusions,
que degoten de l'enteniment al cor,
com a llàgrimes de temps, de solitud,
amb l'angoixa mústia, fràgil i sense remei
dels que desesperats perdem, cada segon,
seguiran allà. Sempre hi seran.

Perquè quan mirem el camí, curt, llarg, dolç o empinat,
i cerquem les passes que ens han regalat els dies,
escoltarem la vorera enyorada del camí,
i amagat com un tresor hi trobarem trossets de vida.

ETIMOLOGIA: PASQUA

PASQUA

Del llatí *pascha* (grec *paska*), d'una variant de l'hebreu *pesah*, «pas, trànsit», commemoració de l'èxode, a través del llatí vulgar *pascu*, influït per *pascuum*, «pastura», a causa de l'àpat ritual.

FER PASQUA ABANS DE RAMS

Esperar un fill abans de casar-se. Per extensió, anticipar-se a fer una cosa abans que arribi el moment oportú.

*Diuen que els van fer casar perquè havien fet
Pasqua abans de Rams*

VOCABULARI COVID:

QUARANTENA

Restricció de les activitats que s'aplica a persones que han estat exposades a una malaltia contagiosa durant la fase en què la malaltia és transmissible.

Així, en cas d'haver emmalaltit, s'evita que l'encomanin.

Nota: El mot quarantena deriva de quaranta. Antigament, era un aïllament de quaranta dies que s'imposava als viatgers i a les mercaderies procedents de zones endèmiques o epidèmiques de certes malalties, abans de deixar-los circular lliurement per zona no contaminada.

LLUÍS SASTRE BARCELÓ

Caterina Gornals Miralles

En Lluís Sastre Barceló, de sa Farmàcia, va néixer a Porreres el 1975. Va iniciar la seva escolarització al col·legi Verge de Montis, on va cursar fins a vuitè, i després va continuar la seva formació al Seminari Menor i al col·legi Scal de Magaluf. Va iniciar els estudis de Turisme, dels quals en va realitzar dos cursos, però va veure que no era això el que realment volia, ja que a ell li agradava el camp, l'agricultura i la ramaderia. Així va partir a Anglaterra a fer feina, on va treballar al món de la restauració, i després, durant 3 anys, va viatjar i recórrer món per conèixer diferents indrets i cultures. Durant aquests anys que va viure viatjant, residia a Porreres uns 5 mesos a l'any, durant els quals feia feina al camp i venia llenya, per després partir a conèixer món durant els 7 mesos restants, guitarra en mà, guitarra que tocava pels carrers de Marroc, Portugal, Espanya... i tants altres països que va recórrer.

Actualment fa feina al camp. Abans feia feina de jardiner, però ara es dedica a la poda i empelts, ven llenya, ha tengut ovelles i ha cultivat blat ecològic. És clar, per tant, que d'un dels seus hobbies, el camp, n'ha fet la seva feina, encara que ha seguit tocant la guitarra i des de fa 6 anys s'ha endinsat dins el món de les gloses.

Com vares començar en el món de les gloses?

Havia anat a veure diferents glosades i m'agradava, em cridava l'atenció, però el dia que realment vaig quedar fascinat amb aquest món va ser a una glosada que es va fer al Cafè Nou. La glosada va estar molt bé, però la postglosada va ser espectacular. Vaig

quedar impactat i quan vaig saber que es feia un taller de gloses al Centro, m'hi vaig apuntar. Aquest taller es va fer durant dos anys, però després es varen aturar, i vaig començar com a tallerista al Molí d'en Polit, centre de l'Associació Cultural de Glosadors de Mallorca i, al cap d'un any i mig, ja vaig entrar a formar part d'aquesta associació.

Essent un món d'improvisació, com practiques?

Glosar és com un joc, jugar molt amb les paraules. Realment puc dir que practico cada dia i pens molt en les diferents situacions diàries que visc a l'hora de glosar. Quan hi ha un dinar en família o amics acabant una glosa sigui d'aniversari o d'agraïment. Cada dia al grup de glosadors es fan gloses i ens contestem els uns als altres... A més, cada dimarts fem un taller amb els glosadors de l'associació i després, els caps de setmana de glosada i postglosada, també practico.

Als tallers fem exercicis de vocabulari i de rapidesa, fem combats per parelles, forçam situacions, jugam amb les paraules i la rima... El taller es du a terme a la seu dels glosadors, el Molí d'en Polit, però actualment a causa de la situació, realitzam els tallers online. En definitiva, practico diàriament i hi pens molt.

Quina és l'estructura de les gloses? Com ho fas per fer una glosa?

El primer que em va dir na Maribel, ja durant la postglosada al Cafè Nou, va ser que és bàsic primer pensar el final de la glosa. A partir dels dos darrers versos ja pots improvisar tota la glosa. Tot i que pareix estrany, el final ha de ser fort i potent, per això allà has de ser contundent amb la teva idea i el que volies dir. Una vegada tens el final, vas cercant paraules del mateix camp semàntic i que rimin amb la darrera paraula dels dos versos que has pensat.

Quina és la tonada que més t'agrada?

La veritat és que cada tonada té “lo seu” i segons el tema que es vol tractar va millor una o altra. La tonada mallorquina és més directe, de combat, se sol emprar més per crear controvèrsia entre els glosadors; la dècima, per fer crítica sobre temes actuals i les tonades com per exemple *Don Francisco, el comte i la pastora* o *sa madona* per donar-li un altre èmfasi al que es vol dir...

Què significa la glosa per tu?

La glosa és un fet cultural nostre molt arrelat, amb uns anys de decadència, però que ara ha florit i està en esplendor. A més, a mi m’ha ajudat a escriure; havia après a escriure en castellà i això m’ha ajudat molt a l’hora d’escriure en català. La glosa m’ha donat un espai de companyonia, ja que quan es glosa tot està permès, som companys i és un joc. M’agrada molt participar de les trobades, aprendre i compartir.

Si no vaig malament, la teva primera actuació va ser a Porreres, per Sant Antoni del 2020. Has fet més actuacions?

L’actuació aquí per Sant Antoni va ser la primera glosada que feia damunt un escenari a una plaça. Ja havia glo-

sat al Molí d’en Polit, on cada dijous es feia una glosada oberta (actualment no es pot fer) i sortíem tres glosadors, un novell amb dos glosadors més experimentats. També a Maria de la Salut es fa la Fira de la Glosa i hi he glosat dos anys. A més, he fet algunes glosades a residències i al Dimonis Rugby Club de Manacor.

A causa de la situació actual, es deuen dur a terme poques glosades, però quines són les trobades que sou feu fer?

Sí, enguany s’han fet menys glosades. La primera de l’any amb públic va ser dia 6 de març a l’Auditori de Porreres, el dia de la dona: “Dones i glosa”. Les altres glosades s’han fet online, com la de Sant Antoni 2021.

Ara bé, abans de la pandèmia cada cap de setmana hi havia glosada a un lloc o altre, ja sigui a un bar, plaça o auditori. Es fan actuacions tot l’any i molts ajuntaments organitzen concursos de glosa escrita seguint diferents temàtiques.

Cada any també té lloc les 12 hores de glosa improvisada a un indret diferent de Catalunya, València o les Illes Balears, i la Trobada Anual a Binifaldó que dura uns 3 dies i es fan

tallers de cant, teatre, poesia, clown...

Un altre acte important per als glosadors és la Trobada al Bar Mallorquí de Manacor. Allà per Sant Antoni es fa un concurs de glosa escrita amb un gran nombre de participants i després una ximbombada, a la qual de cada vegada es pot veure gent més jove participant. Això demostra clarament que la glosa és viva. El fet de fer tallers als instituts ha donat la possibilitat a molts de joves de conèixer-la.

Darrerament, també, hi ha més glosadors que sortim a actuar davant públic, però el que es veu clarament als concursos és que hi ha moltíssims *glosadors de camilla* que en diem, molta gent que fa glosa de forma escrita des de casa seva.

Donaries alguns consells als nostres lectors que vulguin fer la seva primera glosa?

S’ha de dir que els tallers són molt interessants i complets, és suficient posar-se en contacte amb l’Associació Cultural de Glosadors de Mallorca per saber quins tallers es fan. Ara bé, anar a glosades (quan es puguin tornar a fer), amollar-se i perdre la vergonya és important i, sobretot, passar gust de jugar amb la paraula.

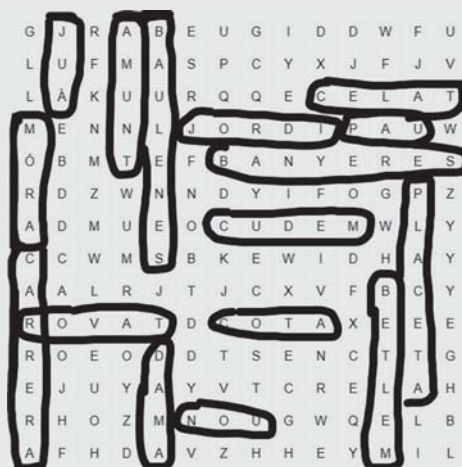
PER A REFLEXIONAR UNA MICA...

Durant les caminades que sovint hom fa per fora vila, sobta veure —amb la quantitat de gent necessitada com hi ha— com molts de tarongerars, arreu-arreu, mostren la penosa imatge d’una solada de fruita en terra que es tuda de mala manera. És a dir, hi ha una desorbitada quantitat de taronges que, vergonyosament, es perden davall els arbres.

Una vertadera llàstima. No sé qui, però potser qualcú hi podria fer alguna cosa al respecte.

Ja ho he dit.

SOLUCIONS: Sopa de lletres

TORNEN LES COMPETICIONS DE CONTACTE A L'ESPORT FEDERAT A PARTIR DELS 12 ANYS A MALLORCA

Toni Sastre Vanrell

Aquesta mesura està vigent des del passat 13 de març. Pel que fa als esportistes federats a partir de 6 anys, es permet la pràctica i un màxim de 3 entrenaments setmanals d'esports d'equip i de contacte amb possibilitat de contacte físic. Això sí, ha de ser en grups estables i sense canvis en la seva composició. Resta prohibit l'ús dels vestidors en els esports d'equip o de contacte, excepte en el cas dels desplaçaments entre illes o d'equips provinents d'altres comunitats autònomes.

En el cas de competicions esportives de menors d'àmbit autonòmic o insular, es permet l'assistència de dues persones acompanyants per menor, fins a un màxim del 25% de l'aforament.

Aquestes mesures estaran en vigor fins dia 9 d'abril, que es tornaran a revisar. Aquesta és una informació de la Conselleria d'Afers Socials i Esports.

CAMPIONAT DE MALLORCA D'ESCACS PER EQUIPS 2021

El dissabte, 6 de març, membres de l'Agrupació Escaquista de Porreres disputaren al pavelló Joan Llaneras la primera ronda del Campionat de Mallorca per equips en la Primera Categoria. El matx disputat entre el Club d'Escacs de Lluçmajor i els porrerencs va acabar en victòria local. A l'equip de Porreres hi ha jugadors en un ampli rang d'edats, compresos entre els 16 i 84 anys. El campionat, que té una durada de 7 rondes, es preveu que finalitzi dissabte, 24 d'abril i l'equip porrerenc té com a objectiu mantenir la categoria.

AJORNAT L'ULTRAMAN MALLORCA NON STOP SOLIDARI

L'atleta Bernat Xavier Xamena Vidal

ha hagut de reprogramar les dates de la prova a causa de les mesures preventives vers la covid-19. La prova se celebrarà el 15 i 16 de maig. El repte és a benefici de l'entitat Mallorca Sense Fam. Podeu fer el vostre donatiu al web: www.elitechip.net, o fer aportacions d'aliments a tots els supermercats Hipercentro de Mallorca i a l'Ajuntament de Porreres.

També es poden adquirir samarretes commemoratives on-line per un preu de 7,00€, que es podran recollir a les tendes Jo&Bikes de Palma i, a Porreres, a la tenda Velos Porreres.

MAGÍ ROSSELLÓ PARTICIPA A LA CURSA DE TRAIL TRANSGRANCANARIA

L'atleta del Club Xendenguets va participar a la cursa de trail "Transgrancanaria", celebrada els dies 24 i 28 de febrer a l'illa de Gran Canària. Va finalitzar en la 9a posició d'un total de 251 corredors en la prova "Advanced 65Km". Així mateix, també va acabar en la 54a posició en la categoria general.

MOHAMED RAISSI CONVOCAT AMB LA SELECCIÓ BALEAR SUB-23

L'atleta del Club Atletisme Porreres va ser convocat per la selecció balear sub-

23 per a participar al Campionat d'Espanya de Cros de Federacions Autonòmiques que es va celebrar el passat 28 de febrer a Getafe, en el qual va finalitzar en 57a posició, amb un temps de 36:03 minuts, en un circuit de 10.200 metres.

CROSS COUNTRY PORRERES

El passat 7 de febrer el Club Motorista Porrerenc va organitzar a la finca de son Vadó una cursa en la modalitat de cross country. En la categoria d'aficionats, els porrerencs Joan Mora Monserrat i Francesc Mora Monserrat, finalitzaren en segona i tercera posició respectivament. També hi participaren els porrerencs Pau Mora, en la categoria de 50 c.c., Tomeu Barceló i Benet Mora, en la categoria Juniors, i Sebastià Mesquida i Miquel Bordoy, en la categoria d'Experts.

ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA (FEBRER-2021)

Adrià Domènech Simó

El 29 de setembre de 2020, el Tribunal Suprem va confirmar la inhabilitació del president de la Generalitat, Quim Torra, a causa de la pancarta penjada a la façana del Palau de la Generalitat amb el lema «Llibertat presos polítics i exiliats» que Ciutadans va denunciar a la Junta Electoral durant la campanya electoral de les eleccions generals del 28 d'abril. A causa d'aquest fet, les eleccions al Parlament de Catalunya van ser convocades pel passat 14 de febrer.

Els resultats van ser els següents:

A Catalunya, el PSC —amb Salvador Illa al capdavant— aconsegueix ser la força més votada i passa dels 17 escons i quarta força del 2017 als 33 actuals. Victòria amb mal sabor de boca, perquè igual com va passar-li a Inés Arrimadas el 2017, és una victòria simbòlica, però que no li servirà per poder governar. ERC passa a ser la segona força més votada i empata amb el PSC, amb 33 escons, i en puja un respecte el 2017 on va ser la tercera força més votada. ERC, amb Pere Aragonès com a cap de llista, aconsegueix ser la primera força independentista, cosa que si no hi ha res de nou d'última hora, li suposarà tornar a ocupar la presidència del Govern de Catalunya tantes dècades després. Junts per Catalunya perd 2 escons i passa a ser la tercera força del Parlament amb 32 escons, fet que el farà perdre —ara sí— la presidència de la Generalitat. Vox passa a ser una de les sorpreses, entra per primera vegada al Parlament i ho fa amb força, 11 escons, i esdevé la quarta força política. La CUP dobla resultats i puja dels 4 als 9 escons actuals, i és la cinquena força al Parlament. En Comú Podem repeteix el resultat del 2017 i es manté en els 8 escons, tot i baixar a la sisena plaça. Ciutadans es desfà i passa de ser la força més votada el 2017 amb 36 escons, als 6 escons actuals i setena força política al Parlament. I l'últim lloc, continua sent per el PP, malgrat que el 2017 semblava que hagués tocat fons, perd 1 escó més i es queda amb 3 escons.

En resum, podríem destacar algunes coses d'aquestes eleccions. La primera, tot apunta que Esquerra Republicana ho té tot a la mà per fer-se amb la presidència de la Generalitat per primer cop després de la restauració de la democràcia. El partit de Francesc Macià i de Lluís Companys, entre d'altres, tornarà a governar Catalunya si arriba a un acord amb la resta de forces independentistes, ja que per ara el tripartit d'esquerres sembla inviable després de la responsabilitat que va tindre el PSC tant amb el 155, com amb l'existència de presos i exiliats. Un altra qüestió és que l'independentisme ha superat la barrera del 50% dels vots,

cosa que no havia aconseguit fins ara encara. Ja veurem com es trasllada això en les decisions polítiques del proper Govern. Per altra banda, cal remarcar la desfeta de la dreta unionista i l'entrada de l'ultradreta. La sorprenent entrada de Vox deixa molts interrogants i preocupacions, tot i que cal remarcar que tant Ciutadans com el PP, passen a ser partits residuals a Catalunya. També cal recordar la baixa participació del 53,5%, la més baixa vista mai a unes eleccions al Parlament des que es va restablir la democràcia, podríem dir que hi hauria influït des de la pandèmia, ja que es van celebrar en plena tercera onada, fins al desencant que molta gent ha tingut en els últims temps amb els partits polítics, per raons diverses.

Els resultats en particular a Porrera, han estat molt semblants al 2017. ERC torna a ser la força més votada, tot i baixar del 45% al 37% de vots. Junts per Catalunya repeteix la segona posició, tot i també baixar del 30% al 23% dels vots. La CUP puja del 12% al 20%, es consolida com a tercera força i queda molt a prop de la segona posició de Junts. El PSC també puja del 4% al 7% dels vots i passa a ser la quarta força més votada a Porrera, a costa d'En Comú Podem que passa del 4% al 5% dels vots, però per darrere del PSC aquesta vegada. La resta de vots van ser els següents, 5 vots PDeCAT, 2 vots per Primàries, Ciutadans i Vox, i un vot per PCTC, PP, RCERO I PUM+J.

En fi, en les properes setmanes se sabrà si Pere Aragonès, cap de llista d'ERC, ha aconseguit el suport de Junts i la CUP i pot ser investit president de la Generalitat. Tot fa pensar que així serà, ja que aquesta setmana Laura Borràs de Junts ha estat elegida presidenta del Parlament amb el suport de Junts i ERC, però, tot i això, ja fa anys que estem veient que fins que l'àrbitre no piti el xiulet final, no es pot donar el partit per acabat.

50 anys fent feina per la cultural!

En aquesta ocasió, us oferim una imatge de la típica paradeta de llibres de l'Agrupació a la Festa de Montision, durant la primavera de 1993. Shi pot veure molta gent cercant un bon llibre per llegir, la Filharmònica a punt per sonar damunt l'escenari, i darrera la taula els membres de l'Agrupació següents: Bernat Bauçà Garau, Jaume Cerdà Tomàs (difunt) i d'espalles podem veure na Joana Móra Cerdà. Fotografia: Arxíu de l'Agrupació Cultural de Porreres.